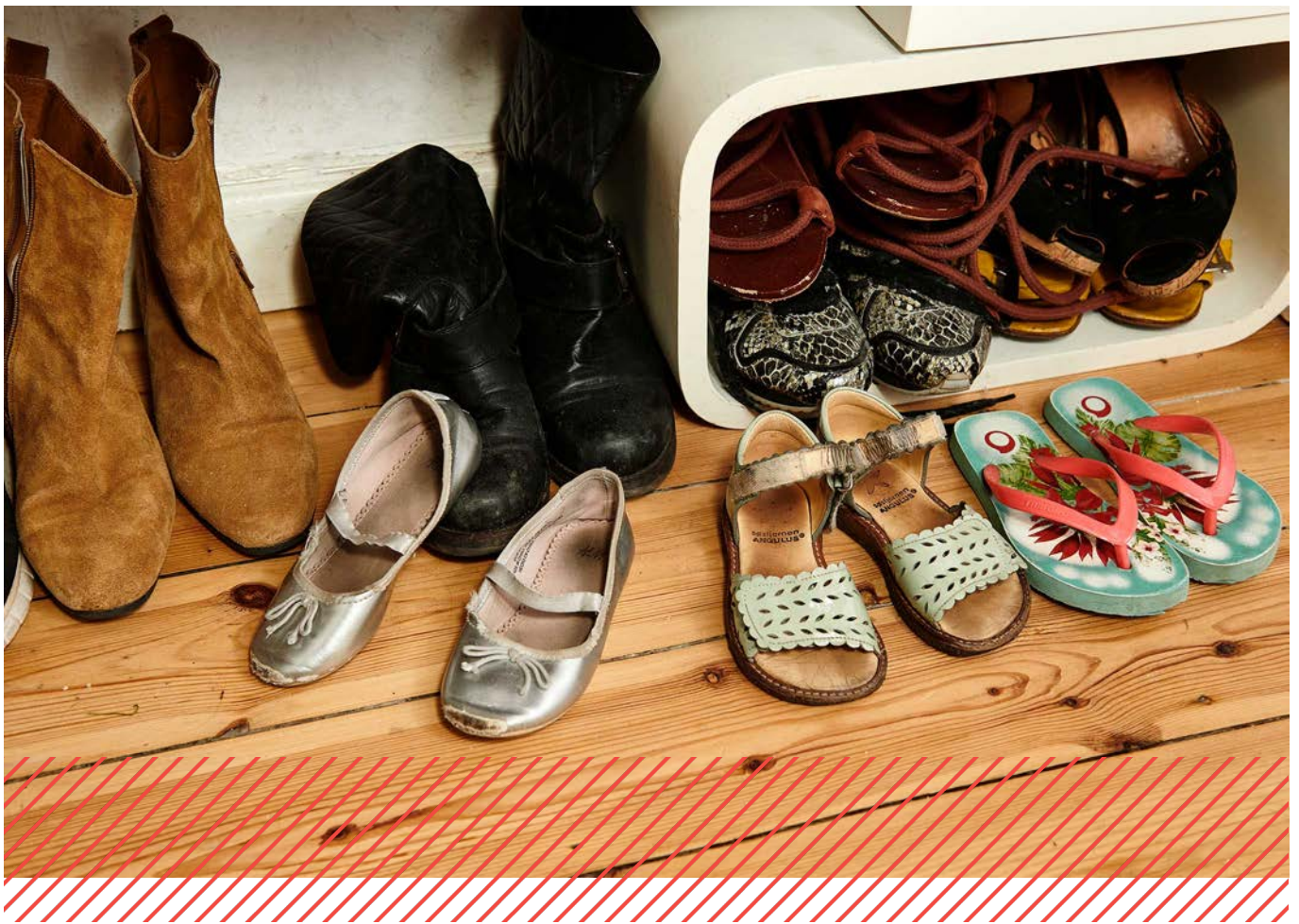

Trivsel og hverdagsliv i danske småbørnsfamilier under covid-19-nedlukningen foråret 2020

Jonas Lau-Jensen Hirani, Maiken Pontoppidan, Miriam Wüst og Signe Boe Rayce

*Trivsel og hverdagsliv i danske småbørnsfamilier under
covid-19-nedlukningen foråret 2020*

© VIVE og forfatterne, 2021

e-ISBN: 978-87-7119-899-7

Arkivfoto: Ricky John Molloy/VIVE

Projekt: 301819

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Den 11. marts 2020 blev store dele af Danmark lukket ned på grund af covid-19. Nedlukningen betød store ændringer for de danske børnefamilier. Mange forældre blev hjemsendt fra arbejde, og en del forældre skulle pludselig passe deres job fra spisebordet omgivet af børn. Andre var hjemsendt uden arbejde, men kan have haft bekymringer om familiens økonomiske situation. Hertil kom restriktioner i forhold til familiens sociale liv og bekymringer i forhold til nærtstående familiemedlemmer og venners helbred. For mindre ressourcestærke familier kan nedlukningen have betydet, at børn og forældre måske ikke fik det afbræk i hverdagen, som dagtilbud og skole kan være.

Der har været meget fokus på, hvordan covid-19-nedlukningerne har påvirket danske småbørnsfamilier, herunder sårbare familier. Der er imidlertid meget få undersøgelser, som har data, der kan bruges til at undersøge, hvordan forårets nedlukning påvirkede trivsel og hverdagsliv i danske småbørnsfamilier.

VIVE har i forløbsundersøgelsen *SPOR – Børns udvikling og trivsel gennem livet* indsamlet data om hverdagsliv og trivsel i småbørnsfamilier. Vi gennemførte første og anden runde af undersøgelsen i 2017/2018 og 2019/2020, hvor der blev indsamlet data måned for måned hen over et år. Vi har således data om hverdagsliv og trivsel i småbørnsfamilier i månederne før og under covid-19-nedlukningen i foråret 2020 samt i de tilsvarende måneder 2 år tidligere. Det har givet os mulighed for at gennemføre analyser af, hvordan covid-19-nedlukningen i foråret 2020 påvirkede småbørnsfamilier i Danmark.

Formålet med denne rapport er således at undersøge, 1) hvordan første covid-19-nedlukning i foråret 2020 påvirkede centrale aspekter af trivsel og hverdagsliv i småbørnsfamilier, og 2) om der forskel i effekten af covid-19-nedlukningen alt efter barnets alder og indikatorer på sårbarhed i familien.

Rapporten er udarbejdet af forsker Jonas Lau-Jensen Hirani, seniorforsker Maiken Pontoppidan, seniorforsker Miriam Wüst og seniorforsker Signe Boe Rayce, som også har været projektleder.

Rapporten er gennemlæst og kommenteret af to eksterne reviewere. Vi vil gerne takke begge reviewere for gode og konstruktive kommentarer til rapporten.

Rapporten er finansieret af en bevilling fra Egmont Fonden. De data, som rapporten er baseret på, kommer fra første og anden dataindsamlingsrunde af forløbsundersøgelsen *SPOR – Børns udvikling og trivsel gennem livet*, der er finansieret af Novo Nordisk Fonden og satspuljemidler.

Mickael Bech

Forsknings- og analysechef for VIVE Sundhed

2021

Indhold

Sammenfatning	5
1 Introduktion	8
1.1 Formål	9
2 Undersøgelsens datagrundlag	10
2.1 Datagrundlag	10
2.2 Udfaldsmål	10
2.3 Baggrundsvariable	13
3 Metode	14
3.1 Statistiske analyser	14
4 Effekter af covid-19-nedlukningen på børnefamiliers hverdagsliv og trivsel	18
4.1 Livet i hjemmet	18
4.2 Børn og forældres trivsel	23
5 Differentierede effekter af covid-19-nedlukningen	29
5.1 Selvoplevet økonomi	29
5.2 Potentiel sårbarhed i familien	30
5.3 Barnets alder	31
5.4 Opsummering	33
6 Konklusion og perspektivering	34
Litteratur	36
Bilag 1 Differentierede effekter efter selvoplevet økonomi	39
Bilag 2 Differentierede effekter efter tilstedeværelsen af risikofaktorer	41
Bilag 3 Differentierede effekter efter barnets alder	43

Sammenfatning

Covid-19-nedlukningen af samfundet den 11. marts 2020 betød en markant ændring i danskerne muligheder for at handle og agere socialt. For småbørnsfamilier betød nedlukningen, at størstedelen af forældrene i en periode både skulle passe et arbejde og selv skulle passe eller sørge for pasning til deres barn/børn i dagtimerne. Med nedlukningen og den efterfølgende anbefaling om øget brug af hjemmearbejde fulgte for mange familier et øget samvær med både børn og partner. Dette kan være blevet oplevet forskelligt, alt efter hvilke udfordringer og ressourcer der var til stede i den enkelte familie.

Den første nedlukning kan for nogle familier have været en svær tid, hvor forældrene skulle håndtere både arbejde og pasning af børn samt eventuelle helbredsmæssige og økonomiske bekymringer, mens det for andre kan have været en overvejende positiv oplevelse, hvor den ekstra tid sammen i familien har givet ro og overskud.

Formålet med projektet er at undersøge, hvordan den første covid-19-nedlukning i foråret 2020 påvirkede centrale aspekter af trivsel og hverdagsliv i danske småbørnsfamilier, samt om nedlukningen påvirkede familierne forskelligt afhængigt af barnets alder og indikatorer på sårbarhed i familien.

Data og metode

Rapporten bygger på to runder af data fra SPOR – Børns udvikling og trivsel gennem livet, som er en spørgeskemabaseret forløbsundersøgelse, der gennemføres af VIVE. Første runde gennemførtes fra oktober 2017 til september 2018, mens anden runde af SPOR blev gennemført i perioden oktober 2019 til december 2020. Data blev indsamlet måneden efter, at barnet var fyldt år (og for de yngste børn 9 måneder). Vi har således data om småbørn og deres forældre måned for måned i 2018 og i 2020. Denne rapport baserer sig på besvarelser fra forældre til børn på 9 måneder og 3 år i perioderne januar-maj 2018 (n = 10.823 mødre og 5.819 fædre) og januar-maj 2020 (n = 9.966 mødre og 5.736 fædre). Rapportens udfaldsmål er: 1) familiernes daglige liv i hjemmet og 2) børns og forældres trivsel.

Vi estimerer effekterne af covid-19-nedlukningen i foråret 2020 i forhold til familiers hverdagsliv og trivsel ved hjælp af en difference-in-differences model, som sammenligner forskellen i forældres besvarelser før, under og efter covid-19-nedlukningen i januar til maj 2020 med forskellen i forældres besvarelser i kontrolgruppen, der består af forældre, som har besvaret SPOR i de tilsvarende måneder i 2018. Vi gennemfører først overordnede analyser for henholdsvis mødre og fædre. Herudover testes der for differentierede effekter afhængigt af 1) selvoplevet økonomi, 2) potentiel sårbarhed i familien og 3) barnets alder.

Resultater

Rapportens resultater viser en række ændringer i småbørnsfamiliers hverdagsliv og trivsel som følge af nedlukningen. Dette gælder primært mødrenes trivsel og vurdering af hverdagslivet, mens der kun ses få signifikante effekter blandt fædrene.

I forhold til livet i hjemmet ser vi:

- en markant stigning i børnenes skærmb brug, uafhængigt af om det er mor eller far, der vurderer skærmb rugets omfang
- en lidt højere andel af både mødre og fædre, der oplever, at de ofte eller altid har adgang til praktisk hjælp i deres hverdag
- et tydeligt fald i beskæftigelsen blandt mødre til børn på 9 måneder
- et tydeligt ændret alkoholforbrug for begge forældre i retning af hyppigere men mindre intensivt forbrug.

I forhold til børn og forældres trivsel peger mødrenes besvarelser på nogle små positive effekter i foråret 2020. I forhold til fædrenes trivsel finder vi derimod ingen signifikante effekter af covid-19-nedlukningen. Blandt mødre ser vi:

- forbedret trivsel og et fald i andelen, der er i risiko for stress eller depression blandt mødre fra potentielt sårbare familier
- lidt mindre stress i forælderrollen
- lidt større tilfredshed i parforholdet
- en tendens til en mere positiv vurdering af socioemotional udvikling for de 3-årige børn
- en lidt bedre selv vurderet håndtering af egne følelser i samværet med barnet.

Vores resultater indikerer, at de overordnede konsekvenser af covid-19-nedlukningen i foråret 2020 rammer bredt. Der er således kun få differentierede effekter på tværs af de subgrupper af småbørnsfamilier, som vi betragter. Mest markant er det, at faldet i beskæftigelsen kun rammer mødre til børn på 9 måneder. Derudover ser vi, at andelen af mødre, der er i risiko for at opleve stress eller depression, falder blandt mødre fra potentielt sårbare familier. Endelig ser vi en tendens til, at kun de 3 år gamle børns trivsel forbedres under nedlukningen, at mødre med god selvoplevet økonomi i lidt højere grad oplever, at de kan opfylde barnets behov, og at andelen, der drikker alkohol flere gange ugentligt, stiger blandt fædre til børn på 9 måneder.

Konklusion

Vores analyser af centrale aspekter af danske småbørnsfamiliers trivsel og hverdagsliv tyder samlet set på, at fædrenes vurderinger af hverdagsliv og trivsel stort set ikke blev påvirket af covid-19-nedlukningen i foråret 2020, hvorimod mødre oplevede at trives lidt bedre på flere parametre og være mindre presset som følge af nedlukningen. Overordnet set ser vi ingen effekt på forældrenes vurdering af barnets socioemotionelle udvikling, om end der ses en tendens til en positiv effekt blandt mødre til 3-årige børn. Rapportens differentierede analyser indikerer, at konsekvenserne af nedlukningen ramte relativt bredt på tværs af selvoplevet økonomi, potentiel sårbarhed i familien og barnets alder. Blandt undersøgelsens mest markante resultater er en tydelig stigning i børns skærmb brug samt et tydeligt fald i andelen af mødre, der er i beskæftigelse.

Perspektivering

På kort sigt ser vi kun få negative effekter af covid-19-nedlukningen i foråret 2020. Små, men positive effekter på småbørnsmødrenes trivsel indikerer desuden, at der for de fleste af de aspekter af trivsel og hverdagsliv, vi har set på, ikke har været alvorlige konsekvenser af første nedlukning på kort sigt, hvis vi ser på familierne samlet. Et vigtig opmærksomhedspunkt er

imidlertid, at vi i dette projekt ikke har kunnet undersøge effekten af nedlukningen blandt de mest udsatte familier. Vores resultater afspejler derfor sandsynligvis ikke situationen i familier, hvor der er alvorlige udfordringer i familien, såsom fx alkoholmisbrug eller psykiske lidelser hos forældre. Det er derfor fortsat vigtigt at have fokus på, hvordan en nedlukning påvirker trivsel og hverdagsliv i sårbare familier.

Et andet opmærksomhedspunkt er, at vi ikke kender til forholdene i den enkelte familie, såsom hvorvidt forældrene var hjemsendt, om hjemsendelsen var med arbejde, om de havde mere arbejde end normalt (fx i sundhedsvæsenet), og om de havde hjælp til pasning/anvendte nødpasning. Det har ikke været muligt at tage højde for disse forhold i rapportens analyser, og det er således muligt, at der er grupper af forældre, der kan have været særligt udfordret af nedlukningen.

Endelig er det ved fortolkningen af rapportens resultater vigtigt at være opmærksom på, at rapportens analyser er baseret på data om småbørnsfamiliers hverdagsliv og trivsel under første covid-19-nedlukning i foråret 2020, og dermed undersøger effekter af nedlukningen på kort sigt. Et opmærksomhedspunkt i forhold til rapportens resultater er derfor, at det er muligt, at familierne efter et år med forskellige grader af restriktioner oplever covid-19-nedlukningen i vinteren 2020/2021 anderledes end den første nedlukning i foråret 2020, og at de langsigtede effekter af covid-19 dermed kan være anderledes end de resultater, vi finder.

1 Introduktion

At føle sig socialt forbundet og være i stand til at agere i sit eget liv er helt basale behov for mental trivsel. Den 11. marts 2020 annoncerede statsminister Mette Frederiksen en bred nedlukning af en række aktiviteter i det danske samfund i et forsøg på at inddæmme og bremse udbredelsen af covid-19.

Med covid-19-nedlukningen af samfundet skete der en markant ændring i befolkningens muligheder for at handle og agere socialt. Samtidig blev en usikkerhed vedrørende eget eller kæres helbred og eventuelt også familiens økonomiske situation introduceret. Blandt småbørnsfamilier betød covid-19-nedlukningen, at størstedelen af forældrene indtil midten af april, hvor dagtilbud og indskoling åbnede igen, både skulle passe et arbejde, og selv skulle passe eller sørge for pasning til deres barn/børn i dagtimerne (se <http://thinkeuropa.dk/politik/tidslinje-over-coronakrisen-hvad-skete-der-og-hvornaar> for tidslinje over udviklingen i den danske covid-19-lockdown). Nedlukningen betød for mange forældre et øget samvær med børn og partner. Vilkaerne for dette samvær samt oplevelsen af covid-19-nedlukningen kan imidlertid være blevet oplevet forskelligt afhængigt af forskellige faktorer, som fx tilknytning til arbejdsmarkedet, type af arbejde og personlige forhold. For nogle familier kan nedlukningen og den efterfølgende anbefaling om øget brug af hjemmearbejde have været en positiv oplevelse, hvor den ekstra tid sammen i familien har givet ro og overskud. For andre familier kan covid-19-nedlukningen have været en svær tid, hvor forældrene har skullet jonglere mellem arbejde og pasning af børn.

For de familier, hvor forældrene har svært ved at give barnet den nødvendige omsorg og stimulering, eller hvor familielivet er præget af mange konflikter, kan nedlukningen have medført, at børn fra sårbare familier i en periode ikke fik det input samt afbræk fra hjemmet, som dagtilbuddet kan bidrage med, samt at deres forældre ikke fik et pusterum fra børnepasning.

Nedlukningerne har for mange betydet et væsentligt mindre socialt samvær med andre – både den nære familie, som fx bedsteforældre – og på grund af fravær af sportsaktiviteter og andre arrangementer. Dette kan have ført til en øget følelse af ensomhed og social isolation; følelser som øger risikoen for forringet mentalt og fysisk helbred (Leigh-Hunt et al., 2017). Samtidig kan aflysningen af arrangementer og fritidsaktiviteter have medført et større samvær og nærvær inden for den nære familie.

Der har i Danmark såvel som internationalt været et stort fokus på, hvordan covid-19-nedlukningerne og den særlige situation har påvirket befolkningen. En række udenlandske undersøgelser finder, at nedlukningerne i forbindelse med pandemien har haft negativ effekt på befolkningens trivsel (Brodeur et al., 2020; Peretti-Watel et al., 2020; Ettman et al., 2020; Niedzwiedz et al., 2021; Nelson et al., 2020; Witteveen & Velthorst, 2020), herunder også på forældre og børns trivsel og hverdag (Patrick et al., 2020; Gassman-Pines et al., 2020; Ravens-Sieberer et al., 2021). Et amerikansk studie fandt imidlertid ingen påvirkning af amerikanernes ensomhedsfølelse og fandt endda, at respondenterne oplevede øget støttet fra andre (Luchetti et al., 2020). I en dansk kontekst finder et studie en negativ effekt på trivsel (WHO-5) blandt voksne danskere under forårets nedlukning, når man sammenligner med befolkningens trivsel i 2016 (Sønderskov, 2020), mens et studie fra Rockwool Fondens forskningsenhed finder forbedringer i trivsel (WHO-5) blandt danske familier under forårets nedlukning sammenlignet med før nedlukningen (Andersen et al., 2020). Herudover har det danske studie "Stå sammen ved at holde afstand" (Clotworthy et al., 2021) fulgt danskernes trivsel hen over forårets nedlukning og finder en relativ stabil udvikling i livskvalitet, social isolation og bekymringer i familier med

børn. De forskelligartede resultater kan tyde på, at trivslen påvirkes forskelligt, alt efter hvilken befolkningsgruppe og kontekst der undersøges. Det er imidlertid uklart, hvordan nedlukninger har påvirket trivsel blandt småbørnsfamilier i Danmark.

I VIVEs forløbsundersøgelse SPOR – Børns udvikling og trivsel gennem livet har vi mulighed for at undersøge trivslen (eller mangel på samme) i småbørnsfamilier i foråret 2020 – dvs. tiden omkring den første covid-19-nedlukning. SPORs dataindsamlingsstrategi er ideel til effektstudier af nedlukningen, da vi har observationer både før, under og efter nedlukningen, samt i de samme måneder i et kontrolår (2018). Dermed kan vi kontrollere for sæsonvariation i vores udfaldsmål, som naturligt forekommer fra januar til maj. SPOR indeholder desuden en bred vifte af udfaldsmål for både mødre og fædre, som gør os i stand til at undersøge effekterne på flere centrale aspekter af trivsel og livet i hjemmet under covid-19-nedlukningen.

Resultaterne fra denne undersøgelse bidrager derfor med ny og vigtig viden om, hvordan danske småbørnsfamilier oplevede covid-19-nedlukningen i foråret 2020, samt hvorvidt der er grupper af forældre og børn, som har været særligt udfordrede under og i tiden efter nedlukningen. Denne viden er vigtig for at kunne identificere grupper af småbørnsfamilier, der kan have brug for særlig opmærksomhed og støtte, ikke mindst ved efterfølgende nedlukninger.

1.1 Formål

Formålet med projektet er at undersøge, hvordan covid-19-nedlukningen i foråret 2020 påvirkede centrale aspekter af trivsel og hverdagsliv i småbørnsfamilier på kort sigt, samt om sårbare grupper af småbørnsfamilier blev mere påvirket af nedlukningen end andre småbørnsfamilier. Mere specifikt er formålet at undersøge:

1. Hvilken effekt havde covid-19-nedlukningen i foråret 2020 på centrale aspekter af trivsel og hverdagsliv i småbørnsfamilier med et barn på 9 måneder eller 3 år?
2. Var der forskel i effekten af covid-19-nedlukningen alt efter barnets alder og indikatorer på sårbarhed i familien?

2 Undersøgelsens datagrundlag

2.1 Datagrundlag

Denne rapport er baseret på data fra SPOR – Børns udvikling og trivsel gennem livet, som er en spørgeskemabaseret forløbsundersøgelse, der gennemføres af VIVE. Formålet med SPOR er at skabe et solidt datagrundlag, der kan bidrage til at belyse: 1) danske småbørns udvikling og trivsel, 2) forhold og omstændigheder tidligt i livet, der har betydning for udvikling, trivsel og velfærd på længere sigt, samt 3) effekten af strukturelle forhold og indsatser, der har fokus på børns udvikling og trivsel. Undersøgelsens data kan kobles med registerdata.

Der er på nuværende tidspunkt gennemført to runder af SPOR. Første runde af SPOR fandt sted i perioden oktober 2017 til september 2018, hvor forældre til 90.387 børn på hhv. 9 måneder, 2 år og 3 år blev inviteret til at deltage i undersøgelsen. Begge barnets forældre blev via Danmarks Statistik inviteret til at besvare et spørgeskema om barnets og familiens trivsel og dagligdag. Ved undersøgelsens afslutning havde 43,5 % af mødrene og 25,6 % af fædre gennemført et fuldt SPOR-spørgeskema. Anden runde af SPOR blev gennemført i perioden oktober 2019 til december 2020, hvor forældrene til de nu hhv. 3-årige, 4-årige og 5-årige børn samt en ny kohorte af 9 måneders børn besvarede SPOR-spørgeskemaerne. For begge runder af SPOR gælder, at forældrene modtog spørgeskemaet måneden efter, at barnet var fyldt år (eller 9 måneder). Det betyder, at vi har data måned for måned i 2018 og i 2020, dvs. månederne før, under og efter covid-19-nedlukningen.

I begge runder af SPOR indgår der besvarelser fra forældre til børn på 9 måneder og børn på 3 år. Denne rapport analyser er baseret på besvarelserne fra forældre til børn i disse to aldersgrupper og omfatter besvarelser fra perioderne januar-maj 2018 (n=10.823 mødre og 5.819 fædre) og januar-maj 2020 (n=9.966 mødre og 5.736 fædre). Dermed udnytter vi tværsnitsstrukturen i SPOR, det vil sige, at forældrene og børnene på 9 måneder og 3 år i 2018 sammenlignes med forældrene og børnene på 9 måneder og 3 år i 2020 frem for at følge det samme barn og dets forældre på tværs af SPORs to runder (se afsnit 3.1 for statistisk metode). Analyserne gennemføres separat for mødre og fædre for at undgå afhængige besvarelser mellem mødre og fædre, og fordi mødre og fædre kan have oplevet nedlukningen forskelligt.

2.2 Udfaldsmål

I dette afsnit præsenteres rapportens udfaldsmål, der omhandler 1) familiernes daglige liv i hjemmet og 2) børns og forældres trivsel. Alle udfaldsmål er baseret på SPOR-data.

Livet i hjemmet

Stimulerende aktiviteter

Forældrene rapporterer, hvor ofte de inden for den seneste måned har lavet følgende aktiviteter sammen med deres barn: rim og remser, læst for barnet, sunget sange for barnet og for børnene på 9 måneder, også om de leger lege som "tutte-bøh". Svarkategorierne er følgende: 1) "Flere gange om dagen", 2) "Hver dag eller næsten hver dag", 3) "Et par gange om ugen", 4) "Et par gange om måneden", 5) "Sjældent" og 6) "Aldrig". Vi anvender i analyserne det sumerede score af alle items, som efterfølgende standardiseres. En lav værdi er ensbetydende med hyppig brug af stimulerende aktiviteter.

Børns skærmbrug

Vi måler børnenes skærmbrug med to spørgsmål om, hvor lang tid barnet på en almindelig hverdag bruger på følgende to typer af skærmaktiviteter: 1) iPad, tablets og telefon og 2) se TV eller film på fjernsyn eller computer. Svarmulighederne er følgende: 1) Bruger slet ikke tid på det, 2) Under ½ time om dagen, 3) ½-1 time om dagen, 4) 1-2 timer om dagen og 5) Mere end 2 timer om dagen. I analysen anvender vi et aggregeret score for disse to spørgsmål, som efterfølgende standardiseres. Et højere score er ensbetydende med mere skærmaktivitet.

Forældres mobilbrug og vaner

Forældrene er blevet bedt om at vurdere, i hvilket omfang det passer, at han/hun "... tænker på sin mobil, når han/hun ikke bruger den", og at han/hun "ofte tjekker sin mobiltelefon for ikke at gå glip af, hvad der sker (fx på Twitter, Facebook, Instagram eller nyhedsmedier)". Der er seks svarkategorier gående fra "passer slet ikke" (kodes 1) til "passer fuldstændig" (kodes 6). I analysen anvender vi det standardiserede totalscore for de to spørgsmål. Således kan et højt score betragtes som indikation på et højere mobilbrug.

Alkoholforbrug

Vi måler forældrenes alkoholforbrug med to spørgsmål fra måleinstrumentet AUDIT-C (Babor et al., 2001): "Hvor tit drikker du noget, der indeholder alkohol", og "Hvor mange genstande drikker du almindeligvis, når du drikker noget?" På baggrund af besvarelsen på disse to spørgsmål danner vi to indikatorvariable. Den ene variabel er lig 1, hvis forældrerens drikker to eller flere gange om ugen og siger altså noget om hyppigheden i alkoholforbruget. Den anden variabel er lig 1, hvis forældrerens almindeligvis drikker 5 genstande eller mere, når forældrerens drikker alkohol, og siger altså noget om alkoholforbrugets intensitet.

Beskæftigelsesstatus

I spørgeskemaet har forældrene rapporteret deres nuværende beskæftigelsesstatus. Med udgangspunkt i dette svar danner vi en indikatorvariabel for, om svarpersonen er i beskæftigelse på svartidspunktet. Væsentligt for fortolkningen af evt. effekter på denne variabel er, at sygdommelding eller barsel ikke indgår i vores definition af beskæftigelse. Vi er således interesseret i, om forældre fx forlænger barsel/udskyder tilbagevendende til arbejde som reaktion på covid-19-nedlukningen.

Praktisk hjælp i hverdagen

Praktisk hjælp i hverdagen måles med spørgsmålet: "Er der nogle i dit netværk (fx familie eller venner), der kan hjælpe dig praktisk i hverdagen, hvis du har brug for det?" med følgende svarmuligheder: 1) "Altid", 2) "Ofte", 3) "Af og til", 4) "Sjældent" og 5) "Aldrig". I analyserne anvender vi en indikatorvariabel, der har værdien 1, hvis svaret er "Altid" eller "Ofte", og værdien 0, hvis forælderen kun af og til eller sjældnere har adgang til hjælp i hverdagen.

Børn og forældres trivsel

Barnets socioemotionelle udvikling

Børnenes socioemotionelle udvikling måles med måleinstrumentet Ages and Stages Questionnaire – Social Emotional (ASQ:SE-2) (Squires et al., 2015). Vi anvender 12 måneders og 36 måneder-versionen med hhv. 27 og 35 spørgsmål om barnets udvikling, fx: "Kan dit barn lide at blive taget op og holdt om?" og "Tjekker dit barn, om du er i nærheden, når det udforsker nye steder, som fx en park eller en vens hjem?". Hertil kan forældrene svare "Ofte eller altid", "Af og til" og "Sjældent eller aldrig" og desuden krydse af, hvis de er bekymrede i forhold til det

enkelte udviklingsmål. Da der endnu ikke findes danske normer for ASQ:SE-2, er det ikke muligt at vurdere, hvorvidt et barns socioemotionelle udvikling er alderssvarende eller ej ud fra selve scoren. Jo lavere et barn scorer, jo bedre er barnets socioemotionelle udvikling. I analyserne anvender vi den standardiserede totalscore.

Forældre-barn relation

Mother and Baby Interaction Scale (MABISC) måler forældre-barn-relationen (Høivik et al., 2013). Skalaen består af 10 spørgsmål og omfatter spørgsmål som fx: "Jeg synes, at det er let at lege med mit barn", og "Jeg har nemt ved at give mit barn mad". Til hvert af disse spørgsmål kan forældrerens svare: "Altid", "Ofte", "Indimellem", "Sjældent", "Aldrig". Den totale score går fra 0-40, hvor en lav score er udtryk for en god forældre-barn-relation. I analyserne anvender vi den standardiserede totalscore. MABISC indgår kun i spørgeskemaet til de 9 måneder gamle børn, da det er målrettet børn under 1 år.

Stress i forælderrollen

Vi måler stress i forælderrollen med the Parental Stress Scale (PSS) (Berry & Jones, 1995), der består af 18 spørgsmål om positive og negative aspekter af forælderrollen. PSS består af to dimensioner: 1) stress i forælderrollen og 2) manglende tilfredshed med forælderrollen (Pontoppidan et al., 2018; Nielsen et al., 2020). I denne rapport fokuserer vi kun på dimensionen stress i forælderrollen, som måles med ni spørgsmål (Pontoppidan et al., 2018), hvortil forælderen kan svare: "Meget enig", "Enig", "Hverken enig eller uenig", "Uenig" og "Meget uenig". I analyserne benytter vi den standardiserede score, hvor højere værdier er lig med et højere niveau af stress i forælderrollen.

Tilfredshed i parforholdet

Forældre, der angiver, at de er i et parforhold, bliver spurgt til deres tilfredshed i parforholdet med fire spørgsmål fra the Couple Satisfaction Index (CSI) (Funk & Rogge, 2007). Spørgsmålene handler om, hvorvidt parforholdet er 1) givende, 2) gør en glad, 3) er trygt og varm, og 4) hvor tilfreds man generelt er med forholdet. Svarene for de fire spørgsmål summeres til en samlet score fra 4-24, hvor 24 er det højeste mulige niveau af tilfredshed i parforholdet. I rapporten anvendes den standardiserede score.

Forældrestil

Forældrestil og adfærd måles med familieprofil spørgeskemaet fra Social-Emotional Assessment/Evaluation Measure (SEAM) (Squires et al., 2017). Som udfaldsmål fokuserer vi på 1) forståelse for barnets behov og 2) forælders håndtering af egne følelser i samværet med barnet. Forståelse for barnets behov måles med 4 udsagn: fx "Jeg forstår mit barns kropssprog og mimik, og jeg ved, hvordan jeg skal reagere", efterfulgt af eksempler på den pågældende situation. Svarkategorierne er: "Det meste af tiden", "Nogle gange", "Ikke endnu" og "Ved ikke". Den samlede score dannes ved først at dikotomisere svarene: "Det meste af tiden" (værdi=1) vs. "Nogle gange" og "Ikke endnu" (værdi=0), hvorefter de enkelte items summeres til en samlet score. I analyserne anvender vi den standardiserede totalscore. Jo højere score desto bedre angiver forælderen at være i stand til at forstå og reagere på barnets behov.

Vi måler forælders håndtering af egne følelser i samværet med barnet med udgangspunkt i udsagnet: "Jeg ved, hvordan jeg håndterer egne følelser som vrede og frustration, som kan opstå, når jeg er sammen med mit barn". Til analyserne danner vi en indikator, som er lig 1, hvis forældrene svarer "det meste af tiden", og 0, hvis de svarer "nogle gange", "ikke endnu" eller "ved ikke".

Forældrenes trivsel

Forældrenes trivsel måles med det måleinstrumentet WHO-5 (World Health Organization, 1998). WHO-5 består af fem positivt formulerede spørgsmål om, hvordan svarpersonen har haft det de seneste 14 dage. På baggrund af disse spørgsmål konstrueres et mål for mental trivsel mellem 0 og 100, hvor en høj score er associeret med bedre trivsel. En WHO-score under 50 er udtryk for risiko for stress eller depression (Topp et al., 2015). I analyserne anvender vi både en standardiseret totalscore og en indikator for, om forælderen er i risiko for stress eller depression (WHO-5<50).

Som vi beskriver i dette afsnit, tager mange af vores udfaldsmål form af en score, hvor svarene for flere spørgsmål lægges sammen til en totalscore (fx udfaldsmålene stimulerende aktiviteter i hjemmet og forældres trivsel). Disse totalscorer vil variere i deres skalaer afhængigt af antallet af spørgsmål, der lægges sammen, antallet af svarkategorier samt scoringsmetode. Derfor præsenterer vi vores resultater ved brug af T-scorer, som er standardiseret for de to aldersgrupper af børn. Ved at vise alle udfaldsmål på samme skala med middelværdi på 50 og en standardafvigelse på 10 gør vi graferne sammenlignelige og overskuelige. For at anskueliggøre størrelsen af effekterne (og diskutere om effekterne er store eller små) beregner vi desuden effekternes størrelse i procent i forhold til den estimerede udvikling, såfremt nedlukningen var udeblevet, og kommenterer effekternes procentvise størrelse i teksten.

2.3 Baggrundsvariable

I rapportens analyser indgår der en række baggrundsvariable, som bruges til at validere undersøgelsesdesignet (barnets køn og alder, sprog, forældres samlivsstatus og potentielt sårbar familie) og til at estimere differentierede effekter (selvoplevet økonomi, potentielt sårbar familie og barnets alder).

Oplysninger om barnets *køn* og *alder* er baseret på registerdata. Tre variable er baseret på SPOR-data: *Sprog* måles med spørgsmålet: "Hvilke sprog tales i barnets hjem?". I analyserne skelner vi mellem, om der altid tales dansk i hjemmet, vs om der tales andre sprog end dansk i hjemmet. *Selvoplevet økonomi* måles med spørgsmålet: "Hvordan vil du alt i alt bedømme din/familiens økonomiske situation?". Vi skelner i analyserne mellem god økonomi ("Særdeles god" og "God") vs. mindre god økonomi ("Nogenlunde", "Mindre god", "Dårlig" og "Ved ikke"). *Forældrenes samlivsstatus* måles med spørgsmålet: "Bor du og barnets anden forælder sammen?".

Vi anvender herudover en indikator på *potentielt sårbare familier*. Denne indikator er dannet ud fra fire baggrundskarakteristika, som vi fra forskningen ved, øger risikoen for at møde sociale indsatser i løbet af barndommen: 1) "Barnets forældre var ikke samboende ved barnets fødsel", 2) "Mors højeste uddannelse ved barnets fødsel var grundskole", 3) "Mor var ung (her defineret som < 22 år) ved barnets fødsel", og 4) "Mor var på overførselsindkomst 1, 2 eller 3 år før barnets fødsel". Indikation på sårbarhed i familien defineres i denne rapport som, at mindst ét af de fire karakteristika er til stede. Det er imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at der er tale om en *indikator* på, om familien *kan* være sårbar, og ikke et definitivt udtryk for, at familien *er* sårbar.

3 Metode

3.1 Statistiske analyser

Vi estimerer de kausale effekter af covid-19-nedlukningen i foråret 2020 i forhold til familiers trivsel og hverdagsliv ved hjælp af en difference-in-differences model, hvor mødrebesvarelser før, under og efter covid-19-nedlukningen sammenlignes på tværs af de to runder i SPOR. Den første runde af SPOR benytter vi dermed som et bud på, hvordan familiernes trivsel ville have været, såfremt covid-19 og de efterfølgende konsekvenser ikke havde ramt Danmark (kontrolgruppe). Hvis trivsel eller adfærd for børn og forældre er signifikant anderledes under pandemien, når vi sammenligner det med besvarelserne fra dataindsamlingen, der blev gennemført i samme periode 2 år før, så vil denne forskel i trivsel og adfærd kunne tilskrives covid-19-nedlukningen. Da familier med børn på 9 måneder og børn på 3 år deltog i begge SPOR-runder, kan vi undersøge effekten af nedlukningen på trivslen i familier med børn i disse aldersgrupper. Fordelen ved at have en kontrolgruppe af børn i samme aldersgrupper i de samme måneder i et tidligere år er, at vi kan kontrollere for sæsonvariation, som opstår naturligt fra januar til maj. En simpel sammenligning af besvarelser fra før, under og efter nedlukningen i 2020 vil ikke være tilstrækkelig til at estimere effekten af nedlukningen, da eventuelle observerede forskelle vil kunne skyldes almindelig sæsonvariation i udfaldsmålet. Et eksempel kunne være et højere skærmbrug hos børn i vinterhalvåret i forhold til sommerhalvåret, hvor de fleste børn opholder sig mere udenfor og derfor har andre aktiviteter.

Vi præsenterer alle vores resultater grafisk. I vores præsentation er den gennemsnitlige værdi for de respektive udfaldsmål plottet ind på månedsbasis (fra januar til maj) for hhv. 2018 (sort) og 2020 (rød). Dernæst plotter vi vores bud på, hvordan udviklingen i foråret 2020 ville have været, såfremt covid-19 og nedlukningen var udeblevet. Estimerne for denne kontrafaktiske udvikling i marts til maj 2020 baserer sig på en difference-in-differences regressionsmodel:

$$y_i = \sum_{j=janaur}^{J=Maj} \gamma_j \times 1\{Svar\ måned = j\} + \sum_{j=janaur}^{J=Maj} \delta_j \times 1\{Svar\ måned = j\} \times 2020_i + \varphi Alder_i + \omega 2020_i + \varepsilon_i$$

Hvor $1\{Svar\ måned = j\}$ er månedlige indikatorer lig 1, hvis familien har besvaret SPOR-spørgeskemaet i måned j , hvor j er lig januar til maj måned. 2020_i er en indikator lig 1, hvis familien er med i SPOR-runden fra 2019/2020, og 0, hvis familien er med i SPOR-runden 2017/2018. Februar måned (måneden inden nedlukningen) er referencekategorien i regressionen således, at effekterne udtrykt ved parametrene δ_j er den estimerede forskel i trivsel/hverdagsliv målt ved udfaldsmål y_i mellem de covid-19 nedlukningsramte familier og familierne fra SPOR-runde 2017/2018 sammenlignet med samme forskel i februar måned. $Alder_i$ er en indikator for, at barnet er 3 år (referencegruppen er 9 måneder), og kontrollerer for forskelle i udfaldsmålene på tværs af de to aldersgrupper. SPOR indeholder svar fra mor og far, derfor foretager vi analyserne for hhv. mødre og fædre. ε_i er et fejledd, og vi estimerer robuste standardfejl. δ_j erne måler effekten af covid-19-situationen i 2020. I graferne er vores bud på den kontrafaktiske udvikling i 2020 derfor lig med prædikterede værdi for Y fra regressionsmodellen minus effekten af covid-19-situationen (δ_j erne for månederne efter februar).

For at anskueliggøre, om den *faktiske* udvikling i udfaldsmålet efter nedlukningen er statistisk signifikant forskelligt fra det *kontrafaktiske* forløb (altså det vi ville have forventet i fravær af covid-19-situationen), viser vi i figurerne ligeledes 95 % konfidensintervaller.

Vores hovedantagelse i alle analyser er, at forskellen i udfaldsmålet mellem 2018 og 2020 før nedlukningen (januar og februar) ville have fortsat uændret efter nedlukningen, såfremt covid-19-nedlukningen ikke havde ramt landet. Dette er netop fundamentet for, at børnene fra 2018 SPOR-runden kan bruges som velegnet kontrolgruppe for børnene i 2020-runden. Under denne antagelse kan signifikante ændringer i forskellen mellem børn og forældre i 2018 og 2020 tilskrives nedlukningen. Antagelsen er umulig at validere formelt, men en stabil udvikling i udfaldsmålet mellem grupperne i månederne før nedlukningen sandsynliggør, at antagelsen holder.

Vi gennemfører analyserne samlet set for henholdsvis mødre og fædre til børn på 9 måneder og 3 år. Derefter foretager vi en række differentierede analyser, hvor vi undersøger, om nedlukningen påvirkede familier med forskellige karakteristika forskelligt. For hver analyse opdeler vi populationen i to grupper efter hhv. 1) selvoplevet økonomi, 2) om familien er potentielt sårbar, og 3) barnets alder. Herefter estimerer vi en udvidet udgave af regressionsligningen oven for med interaktionsled mellem karakteristika, måned og SPOR-runde. Disse interaktionsled tester for, om der er forskel på udviklingen mellem individer med forskellige karakteristika under nedlukningen relativt til individer med samme karakteristika før nedlukningen og relativt til forrige SPOR-runde. Vi tester for differentierede effekter for alle vores udfaldsmål. I de differencerede analyser præsenterer vi grafer, som plotter effekten af nedlukningen i hver delpopulation.

Deskriptiv statistik og frafald

For at give et overblik over populationens overordnede karakteristika præsenterer tabel 3.1 udvalgte baggrundskarakteristika af familierne i de to SPOR-runder. I SPOR har vi oversamlet børn fra potentielt sårbare familier, som dermed udgør mellem 45-47 % af børn i begge aldersgrupper i SPOR. Kønsfordelingen er som forventet omkring 50 % og ligeledes ensartet i de forskellige populationer. Det samme gør sig gældende for andelen af børn, hvor der udelukkende tales dansk i hjemmet. Andelen af børn, der vokser op i et hjem, hvor dansk er det eneste talte sprog, er ca. 78 %. Andelen af mødre, der ikke bor sammen med barnets far, er generelt lavere blandt mødre til 9 måneder gamle børn (12-14 %) end blandt mødre til 3-årige børn (17-18 %); et mønster, som er forventeligt givet, at brud i familien er mere sandsynligt, jo ældre børnene er.

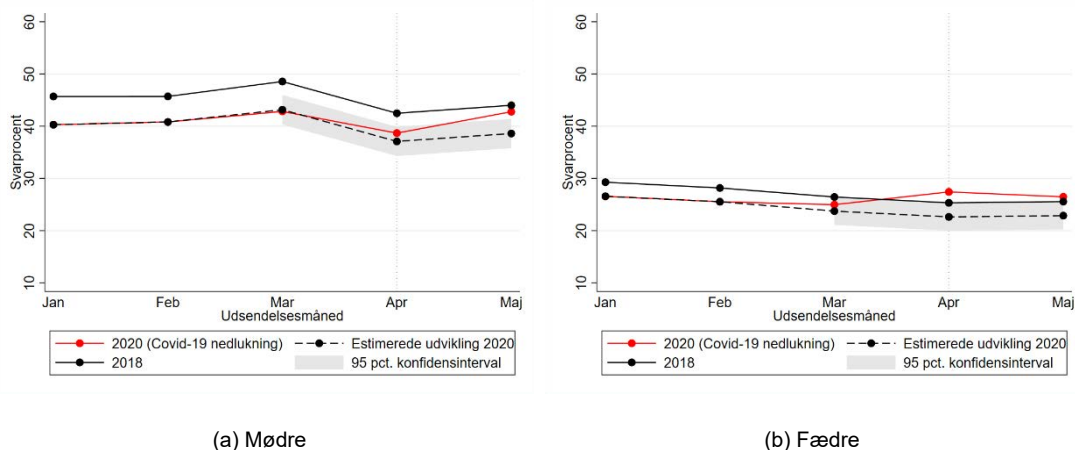
Tabel 3.1 Baggrundskarakteristika i 2018 og 2020 (procent)

	9 mdr. 2018	9 mdr. 2020	3 år 2018	3 år 2020
Potentielt sårbare familier	47	45	47	47
Kun dansksproget hjem	77	78	78	78
Køn på barn (piger)	50	51	51	53
Mor ikke samboende med far	12	14	18	17
Antal observationer	5.829	4.994	5.494	4.472

Væsentligt for vores empiriske strategi er ikke, om familierne i de to SPOR-runder samlet set har helt sammenlignelige karakteristika. Da vi sammenholder udfaldsmål for familier på tværs af SPOR-runder, og på tværs af måneder, er det vigtigt, at familierne, som svarer under forårets nedlukning i 2020, ikke er systematisk anderledes end SPOR-familier i de tilsvarende måneder i kontrolåret (i forhold til deres baggrundskarakteristika). Med andre ord antager vi, at der ikke er andre (samtidige) ændringer, som er sammenfaldende med covid-19-nedlukningen. I det følgende ser vi på (a) svarprocenten på tværs af månederne i de to SPOR-runder og (b) familiernes baggrund på tværs af månederne i de to SPOR-runder. Dermed kan vi undersøge, om vores antagelse virker rimelig.

Figur 3.1 viser svarprocenten for henholdsvis mødre (panel (a)) og fædre (panel (b)) for 2018 og 2020 opgjort på månedsbasis. Svarprocenten er andelen af inviterede mødre og fædre, som har gennemført hele spørgeskemaet.

Figur 3.1 Svarprocent for mødre (a) og fædre (b) for 2018-kohorten og 2020-kohorten (procent)

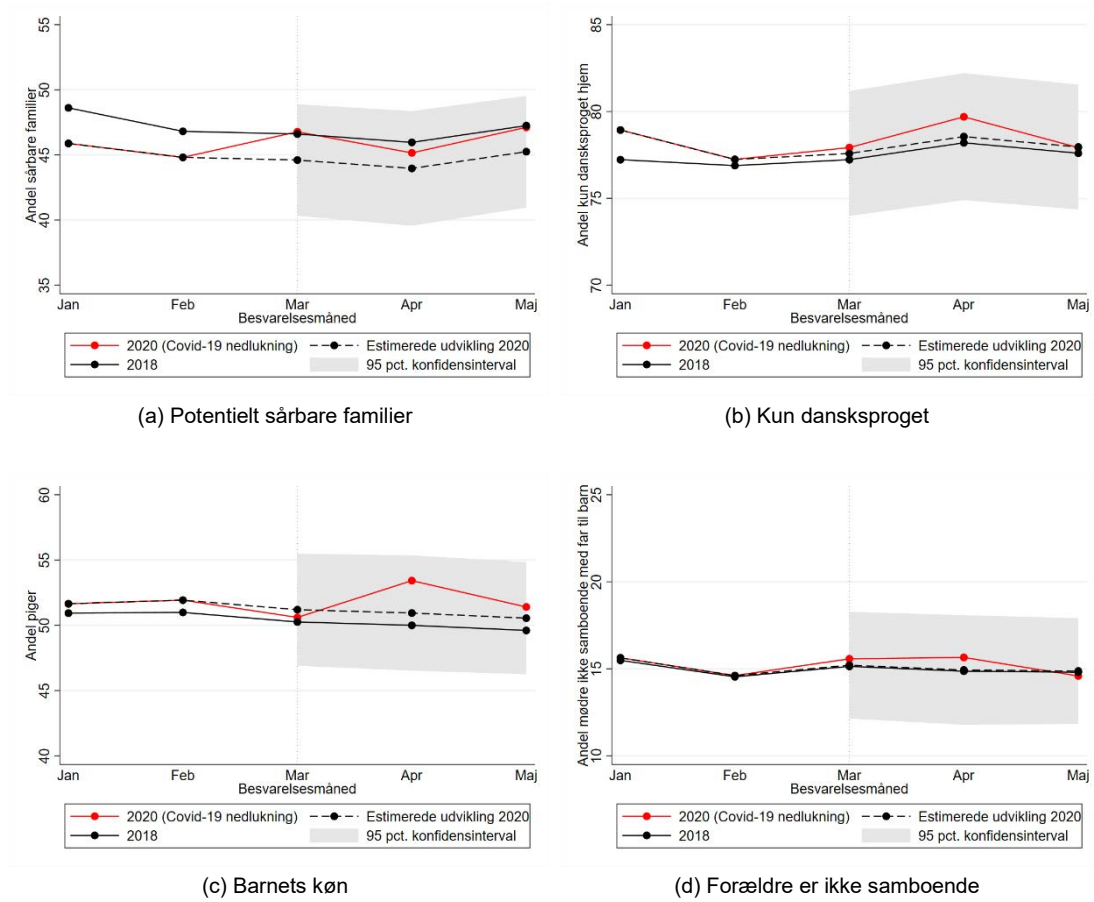

Anm.: Figuren viser andelen af inviterede mødre og fædre som gennemfører SPOR for kontrolgruppen i 2018 (sort linje) og den nedlukningsramte gruppe i 2020 (rød linje). Den sorte stiplede linje er den estimerede udvikling for den nedlukningsramte gruppe, såfremt udviklingen i 2020 ville have været som i 2018. Denne linje er estimeret i en difference-in-differences, hvor vi kontrollerer fleksibelt for måned og år og interaktionen mellem måned og år. Se metodeafsnit for yderligere information. Det grå område er 95 % konfidensinterval baseret på robuste standardfejl. Er den røde linje uden for det grå område, da er udviklingen i 2020 under nedlukningen signifikant anderledes end den predikterede udvikling.

Svarprocent for mødre, der modtog invitationen til at deltage i SPOR i starten af maj (dvs. under nedlukningen), er 5 procentpoint højere, end hvad man kunne forvente baseret på den månedlige udvikling i svarprocenten i kontrolåret 2018. Samme tendens til en højere svarprocent under nedlukningen ses hos fædre i både april og maj. Det er muligt, at den højere svarprocent i april og maj 2020 er et udtryk for, at begge forældre tilbringer mere tid i hjemmet og derfor har tid og overskud til at besvare spørgeskemaet. Den højere svarprocent kan imidlertid udgøre en trussel for analysens design, hvis det betyder, at de deltagende familier har andre baggrundskarakteristika og dermed svarer anderledes end de familier, der deltog i 2018 (kontrolgruppen). Hvis eksempelvis nedlukningen fra 12. marts medførte, at ikke-sårbare – og nu hjemsendte – familier var mere tilbøjelige til at prioritere at besvare spørgeskemaet sammenlignet med før nedlukningen og relativt til kontrolgruppen, da ville eventuelle målbare effekter muligvis kunne tilskrives de ændrede baggrundskarakteristika og ikke selve nedlukningen.

Figur 3.2 viser sammenhængen mellem fire centrale baggrundskarakteristika (potentielt sårbare familier, familier, hvor der kun tales dansk, barnets køn og ikke samboende forældre) og besvarelsesmåned for kontrolgruppen og for forældrene, der besvarede spørgeskemaet under covid-19-nedlukningen i foråret 2020. Vi finder ingen signifikante ændringer i andelen med de fire baggrundskarakteristika i de respektive måneder i 2020 sammenlignet med i 2018.

Figur 3.2 Baggrundskarakteristika før og efter nedlukningen sammenlignet med 2018 (procent)

Anm.: Se anmærkninger til figur 3.1.

Vi konkluderer derfor, at der ikke er tegn på, at sammensætningen af familier, som besvarer spørgeskemaet, ændrer sig signifikant efter covid-19-nedlukningen. Denne observation styrker troværdigheden bag undersøgelsesdesignets evne til at estimere kausale effekter af nedlukningen på børnefamiliers trivsel og hverdagsliv.

4 Effekter af covid-19-nedlukningen på børnefamiliers hverdagsliv og trivsel

I dette kapitel undersøger vi, hvilken effekt covid-19-nedlukningen i foråret 2020 havde på hverdagsliv og trivsel i småbørnsfamilier med et barn på 9 måneder eller 3 år. Analysen giver et bredt overblik over, om forårets covid-19-nedlukning har medført ændringer i, hvordan både mødre og fædre til småbørn i Danmark vurderer deres barns socioemotionelle udvikling, deres relation til barnet, deres egen mentale trivsel, tilfredshed i parforholdet, stress i forælderrollen og en række andre variable, som relaterer sig til familiens trivsel og hverdagsliv (se afsnit 2.2 for specifikke udfaldsmål). Vi starter med at se på effekterne på hverdagen og livet i hjemmet i afsnit 4.1, mens vi i afsnit 4.2 præsenterer effekterne på børnenes og forældrenes trivsel samt indbyrdes forhold.

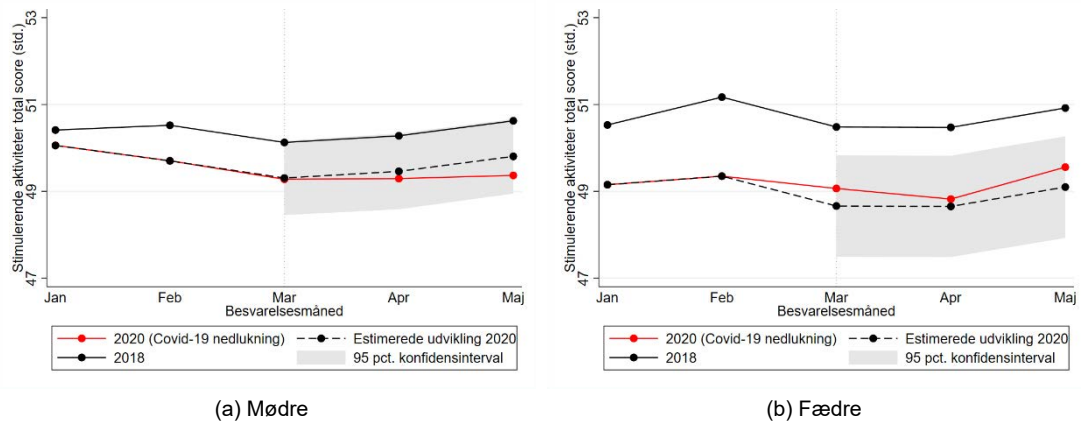
Figurerne viser udviklingen for udfaldsmålet for børn i 2020 (rød linje) og børn i 2018 (sort linje) i månederne januar til maj vurderet af mødre (panel a) og af fædre (panel b). Ud over andele og gennemsnitlige scorer, viser figuren også den estimerede kontrafaktiske udvikling for månederne efter covid-19-nedlukningen (marts-maj) i 2020 (sort stiplede linje) – dvs. hvordan udviklingen i 2020 ville have set ud, hvis nedlukningen ikke havde ramt Danmark, og udviklingen i 2020 dermed havde fulgt udviklingen i 2018. Det grå felt markerer 95 % konfidensintervallet for, om forskellen mellem den faktiske udvikling i udfaldsmålet efter nedlukningen er signifikant forskellig fra den estimerede udvikling. Hvis de faktiske prævalenser og standardiserede totalscorer (T-scores) i 2020 er placeret uden for det grå område, er det udtryk for en statistisk signifikant effekt af nedlukningen, dvs. at udviklingen afviger signifikant fra den forventede udvikling i det pågældende udfaldsmål.

4.1 Livet i hjemmet

Stimulerende aktiviteter

En væsentlig dimension af småbørnsfamiliers hverdagsliv og liv i hjemmet er de ting, man som forælder laver sammen med barnet, fx lege, børnerim, børneremser, sange og højtlesning. Denne type af aktiviteter kalder vi under ét for stimulerende aktiviteter. Figur 4.1 viser, hvordan nedlukningen påvirkede, hvor meget forældrene indgik i stimulerende aktiviteter med deres barn målt ved den standardiserede totalscore for følgende stimulerende aktiviteter: rim og remser, læst højt for barnet, sunget sange for barnet og leget lege som "tutte-bøh" (se afsnit 2.2). Ved besvarelsen af spørgsmålene blev forældrene bedt om at tænke en måned tilbage. Hverken fædrene eller mødrene rapporterer signifikante ændringer i det overordnede niveau af stimulerende aktiviteter efter covid-19-nedlukningen. Således ser det ikke ud til, at nedlukningen hos de danske småbørnsfamilier havde indflydelse på det overordnede niveau af de stimulerende aktiviteter, som der blev spurgt til i SPOR-spørgeskemaet.

Figur 4.1 Stimulerende aktiviteter vurderet af hhv. mødre (a) og fædre (b) for 2018-kohorten og 2020-kohorten (standardiseret totalscore)

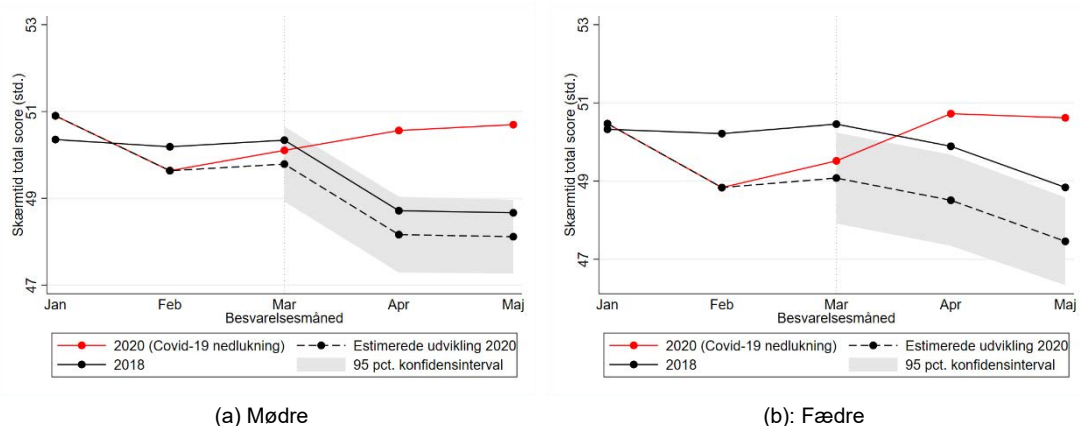

Anm.: Figuren viser udfaldsmålet (stimulerende aktiviteter total score) for kontrolgruppen i 2018 (sort linje) og den nedlukningsramte gruppe i 2020 (rød linje). Den sorte stiplede linje er den estimerede udvikling for den nedlukningsramte gruppe, såfremt udviklingen i 2020 ville have været som i 2018. Denne linje er estimeret i en difference-in-differences model, hvor vi kontrollerer fleksibelt for måned og år og interaktionen mellem måned og år. Se metodeafsnit for yderligere information. Det grå område er 95 % konfidensinterval baseret på robuste standardfejl. Er den røde linje uden for det grå område, da er udviklingen i 2020 under nedlukningen signifikant anderledes end den predikterede udvikling i 2020, såfremt nedlukningen var udeblevet.

Børnenes skærmbrug

Figur 4.2 viser, hvordan covid-19-nedlukningen påvirkede børnenes daglige skærmtid målt ved den standardiserede totalscore af de to spørgsmål om børnenes daglige skærmbrug (se afsnit 2.2). Der ses en meget markant og signifikant stigning i børnenes skærmmaktiviteter i månederne efter nedlukningen, uafhængigt af om det er mødrene eller fædrene, der vurderer forbruget. Mens der i kontrolåret (2018) ses et generelt fald i skærmbrug i forårsmånederne (måske som følge af længere dage og bedre vejr), udebliver faldet i 2020, hvor skærmbruget i stedet stiger efter nedlukningen. De lukkede daginstitutioner, restriktioner på en række aktiviteter uden for hjemmet, generel nedlukning og den øgede tid brugt hjemme og inden døre med forældre, der muligvis var hjemsendt med arbejde, blev altså vekslet til et højere skærmbrug for småbørn i Danmark.

Figur 4.2 Skærmtid vurderet af hhv. mødre (a) og fædre (b) for 2018-kohorten og 2020-kohorten (standardiseret totalscore)

Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

Generelt er de officielle anbefalinger, at spædbørn ikke bruger tid foran en skærm, bortset fra videochat med fx familiemedlemmer (World Health Organization, 2019; American Psychological Association, 2019). For at give plads til, at børnene på 9 måneder kan indgå i videochat, har vi i denne rapport valgt at definere en halv times skærmtid som det maximalt anbefalede skærmbrug i denne aldersgruppe. For de 3-årige børn anbefales det, at de ikke overskrider en times skærmbrug om dagen. Under nedlukningen fra marts til maj havde 23 % af børnene et skærmbrug, der oversteg anbefalingerne (resultater ikke vist). Det er en stigning på 50 % i forhold til den estimerede udvikling (15 %).

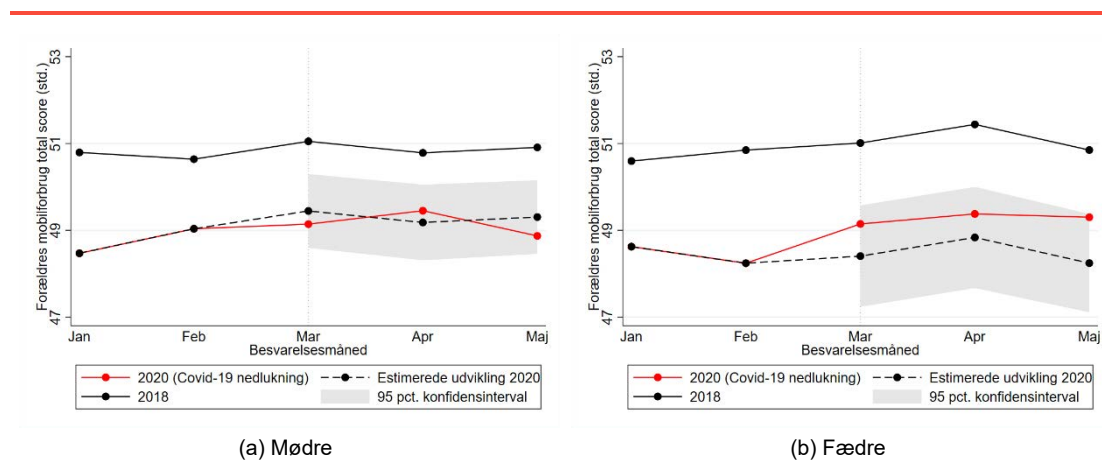
Figur 4.2 er desuden et godt eksempel på, hvorfor kontrolgruppen er afgørende for at estimere effekterne af nedlukningen. Hvis man eksempelvis kun havde adgang til data for 2020 og sammenlignede skærmtid før og efter nedlukningen, ville man muligvis ikke have estimeret samme markante stigning i skærmtid, fordi der ikke ville være taget forbehold for sæsonvariation i skærmtid.

Forældres mobilbrug og vaner

Det er muligt, at også forældrenes mobilvaner og brug af mobil blev påvirket af nedlukningen. Man kan fx forestille sig, at bekymring for udviklingen i pandemien og skiftende retningslinjer potentielt kunne øge forældres tendens til at tjekke nyheder og holde sig opdateret, og at man nemt bliver hængende, når mobilen først er åben.

I Figur 4.3 undersøger vi covid-19-nedlukningens påvirkning af forældres mobilvaner på baggrund af den standardiserede totalscore af de to spørgsmål i SPOR om forældres mobilbrug og vaner (se afsnit 2.2). Hverken for mødre eller fædre finder vi signifikante effekter af nedlukningen på deres mobilvaner. Samlet set er alle forældrenes score i 2020 lidt lavere end i 2018.

Figur 4.3 Mødres (a) og fædres (b) mobilvaner og brug for 2018-kohorten og 2020-kohorten (standardiseret totalscore)

Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

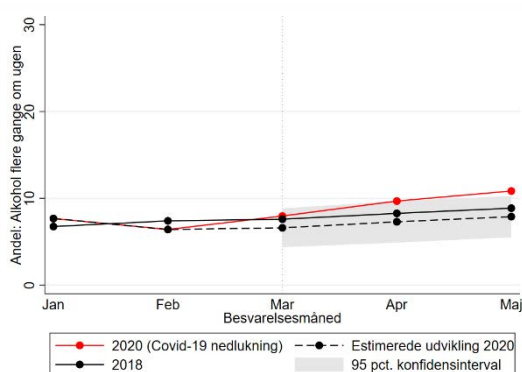
Alkoholforbrug

Figur 4.4 viser resultater for effekterne af nedlukningen på forældres alkoholforbrug. Nedlukningen påvirkede forældres alkoholforbrug på to måder. For det første (som vist i øverste panel) steg andelen af både mødre og fædre, som drak alkohol flere gange om ugen. Stigningen er signifikant for både mødre og fædre. For både mødrene og fædre estimerer vi, at mellem 2-3 procentpoint flere forældre drikker flere gange ugentligt som følge af nedlukningen. Det svarer til en stigning på mellem 25 og 40 % for mødre i hhv. april og maj og ca. 10 % for fædre i april (relativ til andelen af forældre, som vi estimerer ville have drukket flere gange om ugen, såfremt nedlukningen og pandemien var udeblevet). For fædrene er effekten kun signifikant i april, mens effekten er signifikant i både april og maj for mødrene.

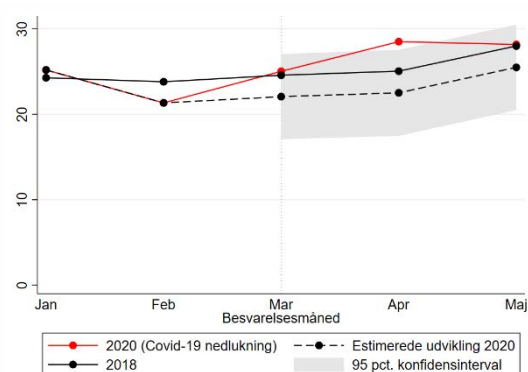
Selvom forældre drikker oftere som konsekvens af nedlukningen, så viser nederste panel c og d i Figur 4.4, at når forældrene drikker, så drikker de almindeligvis færre genstande. Vi ser således i april et fald i andelen af forældre (hos både mødre og fædre), som almindeligvis drikker 5 genstande eller mere, når de drikker. For mødre falder andelen med 2,5 procentpoint svarende til et fald på ca. 50 % i forhold til den estimerede udvikling. For fædrene falder andelen, der almindeligvis drikker 5 eller flere genstande, når de drikker, med 4 procentpoint svarende til et fald på ca. 40 %.

Figur 4.4 Mødres (a og c) og fædres (b og d) alkoholforbrug for 2018-kohorten og 2020-kohorten (procent)

Andel, som drikker alkohol flere gange om ugen

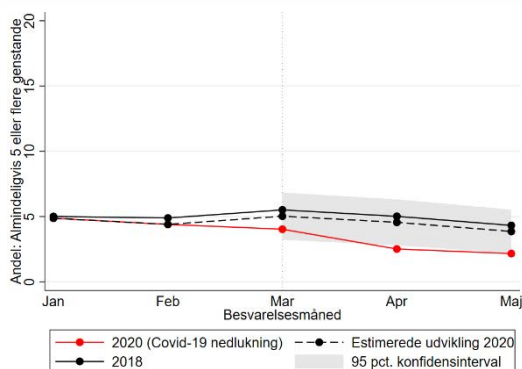

(a) Mødre

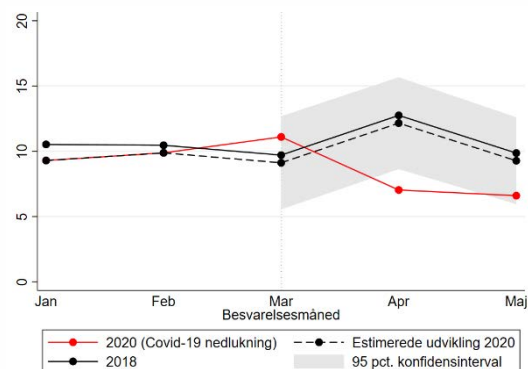

(b) Fædre

Andel, som når de drikker, drikker 5 genstande eller mere

(c) Mødre

(d) Fædre

Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

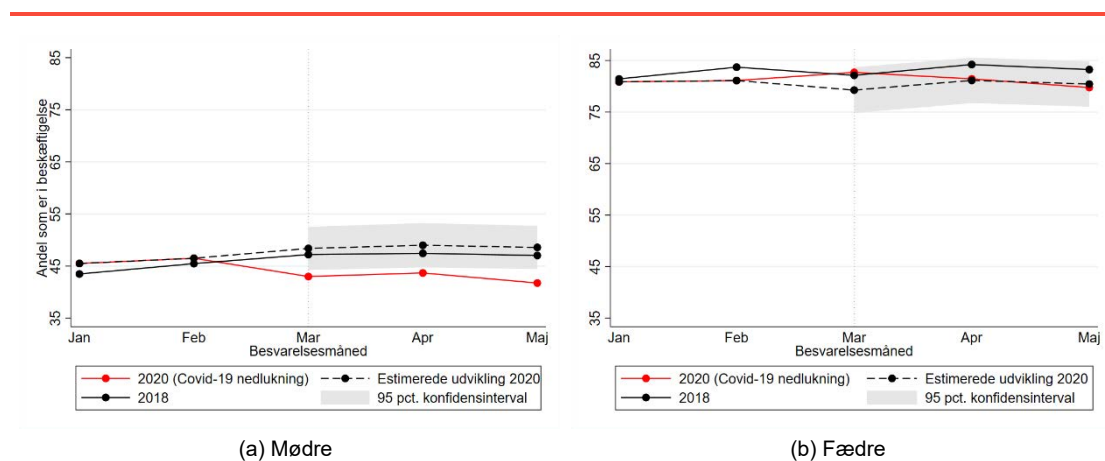
Den stigende andel, der drikker ugentligt, kan hænge sammen med, at forældrene er mere hjemme, måske har mere fleksible rammer arbejdsmæssigt, og derfor drikker alkohol oftere. Til gengæld kan den lavere andel af binge-drinking (5 eller flere genstande ad gangen) muligvis tilskrives restriktionen på større forsamlinger, der begrænser muligheden for at spise middag hos andre og fx at holde bryllupper og runde fødselsdage samt lukkede barer og restauranter.

Beskæftigelsesstatus

Covid-19-nedlukningen ventes at medføre betydelig nedgang i dansk økonomi, herunder større ledighed (De Økonomiske Råd, 2020; Danmarks Nationalbank, 2020). Det er derfor muligt, at covid-19-nedlukningen påvirkede forældrenes beskæftigelsesstatus. Sheridan et al. (2020) viser et fald i forbruget på 29 % i april måned blandt Danske Bank kunder, hvilket indikerer en betydelig reduktion i økonomisk aktivitet i vores undersøgelsesperiode.

Figur 4.5 viser andelen af forældre i beskæftigelse, baseret på forældrenes besvarelser i SPOR. Generelt viser figurene, at en større andel af fædre er i arbejde på besvarestidspunktet i forhold til mødre. Således er knap 45 % af mødrene i beskæftigelse, mens det gælder 80 % af fædrene. Dette hænger sammen med, at en stor del af mødrene til de 9 måneder gamle børn er på barsel på besvarestidspunktet. Panel (b) viser, at fædrenes selvrapporterede beskæftigelse ikke er påvirket af nedlukningen. Til gengæld finder vi et signifikant fald i andelen af mødre, der angiver, at de er i beskæftigelse, på ca. 5 procentpoint svarende til et fald på ca. 10 %. Faldet i mødres beskæftigelsesgrad kan hænge sammen med, at det netop er omkring 9 måneders alderen, at mange mødre vender tilbage til arbejde, og barnet begynder i pasning. Der var under nedlukningen mange daginstitutioner, der ikke modtog nye børn til indkørsel under nedlukningen. Det kan have medført, at mor ikke kunne vende tilbage til arbejde, før barnet var blevet tilbudt pasning. En anden forklaring kan være, at nogle mødre har forlænget deres barsel frem for at lade barnet starte i daginstitution under restriktionerne.

Figur 4.5 Andel af hhv. mødre (a) og fædre (b) i beskæftigelse for 2018-kohorten og 2020-kohorten (procent)

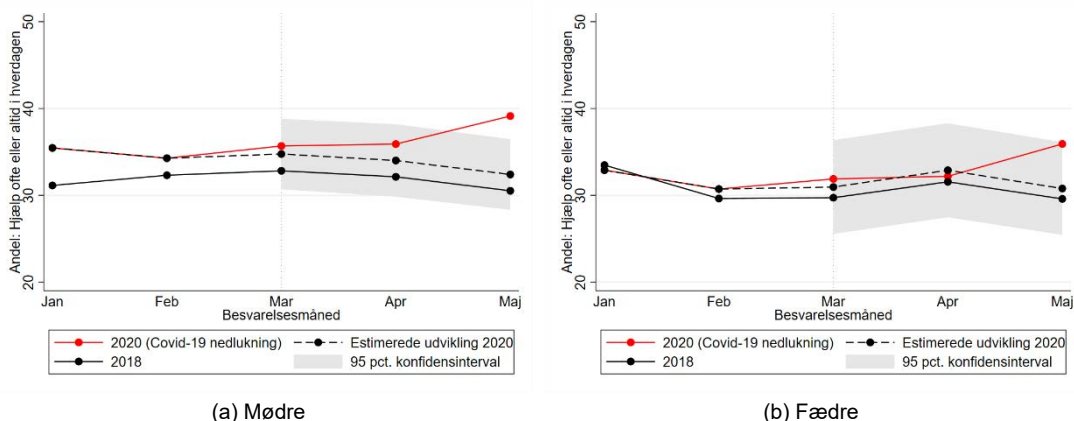

Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

Praktisk hjælp i hverdagen

Vores sidste udfaldsmål om familiernes daglige liv i hjemmet er relateret til familiernes sociale netværk. Figur 4.6 viser andelen af hhv. mødre og fædre, som vurderer, at de ofte eller altid har adgang til praktisk hjælp i hverdagen, når de har behov for det. Her er billedet meget ens både i niveau og udvikling for begge forældre. Andelen af forældre, som vurderer, at de ofte eller altid adgang til praktisk hjælp i hverdagen, stiger som følge af nedlukningen med 7 procentpoint sammenlignet med den estimerede udvikling. Det svarer til en stigning på ca. 20 % for både mødre og fædre i maj. Det betyder, at de forældre, der besvarede spørgeskemaet i maj 2020 i højere grad oplever at have et netværk, der kan hjælpe med praktiske ting. Effekten er signifikant i maj måned, men tendensen viser sig fra april. Dette resultat afspejler lignende fund i et amerikansk studie (Luchetti et al., 2020), der ikke fandt negativ påvirkning på amerikanernes selvrapporterede ensomhed i april 2020, og som tilmed fandt, at flere oplevede en højere grad af støtte fra medmennesker.

Figur 4.6 Andel af hhv. mødre (a) og fædre (b), som vurderer, at de har adgang til hjælp i hverdagen for 2018-kohorten og 2020-kohorten (procent)

Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

4.1.1 Opsummering

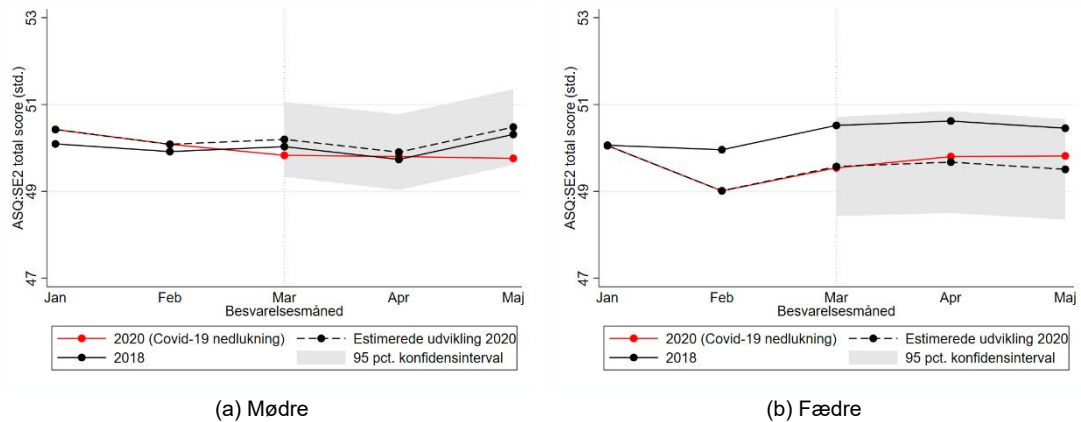
I forhold til småbørnsfamiliernes liv i hjemmet finder vi, at covid-19-nedlukningen øgede børnenes skærmtid, førte til et hyppigere alkoholforbrug men også et fald i andelen af forældre, der typisk drikker mere end 5 genstande, når de drikker, samt et fald i mødrenes beskæftigelse. Endelig ser vi en stigning i andelen af forældre, der vurderer, at de ofte eller altid har adgang til hjælp fra deres sociale netværk.

4.2 Børn og forældres trivsel

Børnenes socioemotionelle udvikling

Figur 4.7 viser udviklingen i børnenes socioemotionelle udvikling målt ved ASQ:SE-2 vurderet af mødre (panel a) og fædre (panel b). Figureerne viser ingen signifikant effekt af nedlukningen på børnenes socioemotionelle udvikling, hverken når den vurderes af mødre eller fædre. Altså ser forældrenes vurdering af barnets generelle trivsel ikke ud til at være påvirket af covid-19-nedlukningen.

Figur 4.7 Barnets socioemotionel udvikling vurderet af hhv. mødre (a) og fædre (b) for 2018-kohorten og 2020-kohorten (standardiseret totalscore)

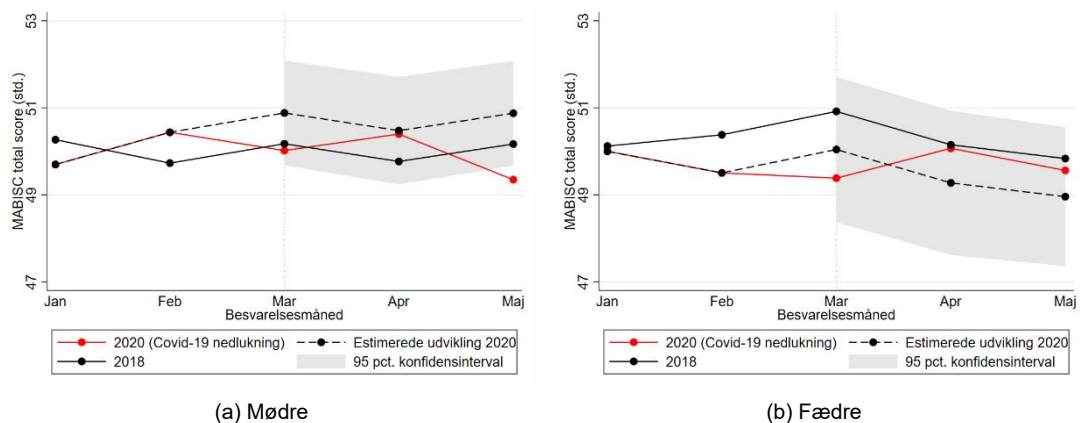

Anm.: Se anmærkninger til figur 4.1.

Forældre-barn-relation

Figur 4.8 viser resultaterne for forældre-barn-relation målt ved den standardiserede Mother and Baby Interaction Scale (MABISC) score. Da dette spørgeskema kun er til børn under et år, er det kun forældrene til børn på 9 måneder, der har besvaret MABISC. For fædrene ses ingen signifikant påvirkning af covid-19-nedlukningen på relationen med barnet. For mødrene ses en signifikant lavere MABISC-score, men kun i maj måned. Det svarer til en forbedring i mødrenes opfattelse af forældre-barn-relationen. Faldet i maj måned MABISC-score er dog relativt lille: 6 % sammenlignet med den estimerede kontrafaktiske udvikling.

Figur 4.8 MABISC-totalscore vurderet af hhv. mødre (a) og fædre (b) for 2018-kohorten og 2020-kohorten (standardiseret totalscore)

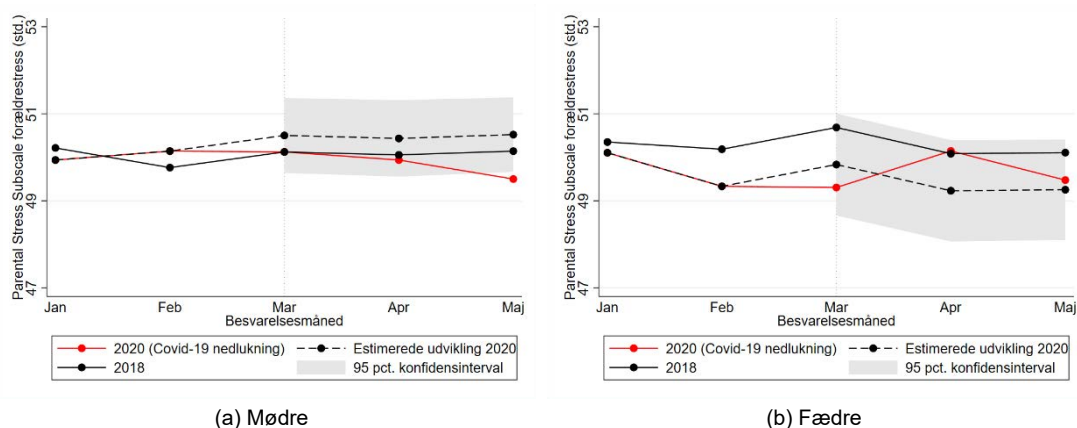
Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

Stress i forældrerollen

Forælderrollen kan for alle forældre indimellem være udfordrende og frustrerende. Covid-19-nedlukningen kan for mange familier have betydet store ændringer i hverdagen. Dette kan omfatte et større pres for dem, der fx arbejder i frontlinjen i sundhedssektoren eller i en dagligvarebutik, eller udfordringer for dem, der skulle håndtere at arbejde hjemme og samtidig passe et lille barn og eventuelt større søskende. For mange familier kan der også have været større

usikkerhed om job og økonomi, hvilket også kan påvirke, hvor pressede forældre føler sig i forældrerollen. Figur 4.9 undersøger, om henholdsvis mødre og fædres stress i forældrerollen blev påvirket under nedlukningen. For fædrene observeres ingen signifikante ændringer, mens der for mødrene i maj måned ses en signifikant lavere score. Faldet er på ca. 6 % målt i forhold til den estimerede udvikling og er altså forholdsvist lille. Det er muligt, at hjemsendelsen eller det efterfølgende fokus på hjemmearbejde kan have reduceret mødrenes grad af stress i forældrerollen. Dette er i tråd med, at mødrene i maj måned også oplever en bedre relation til barnet.

Figur 4.9 Forældre stress (subskala af PSS) vurderet af hhv. mødre (a) og fædre (b) for 2018-kohorten og 2020-kohorten (standardiseret totalscore)

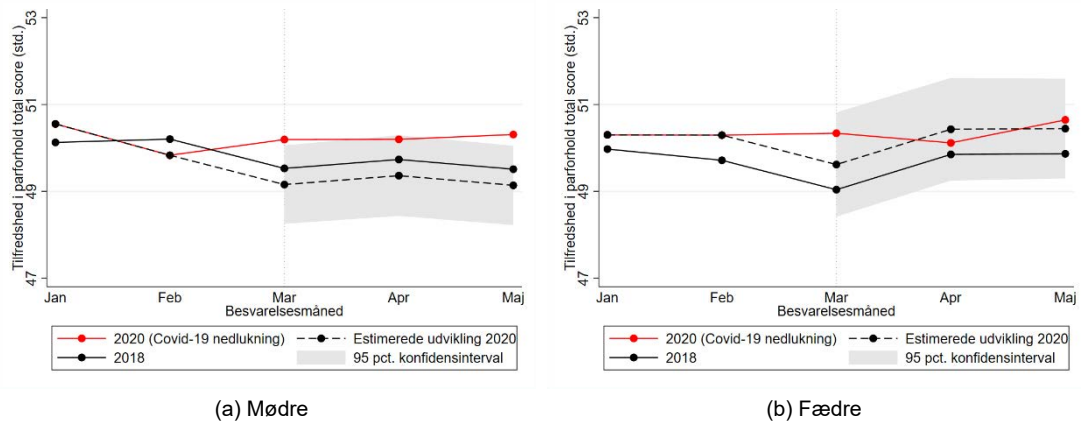

Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

Tilfredshed i parforholdet

For de forældre, der er i et parforhold, kan nedlukningen også have påvirket relationen til partneren. Dette kan være, fordi parret tilbringer enten mere eller mindre tid sammen, fordi der er usikkerhed om job eller økonomi, eller fordi der er udfordringer i forhold til børnepasning. Som vist i Figur 4.10 ses der ingen markante ændringer i den standardiserede score for tilfredshed i parforholdet blandt fædrene. Til gengæld finder vi, at mødrene rapporterer om signifikant højere tilfredshed med deres partner som følge af nedlukningen. I maj måned er størrelsen på denne effekt dog blot ca. 2 % sammenlignet med den estimerede udvikling, såfremt covid-19-nedlukningen ikke havde ramt landet. Den lidt højere tilfredshed i parforholdet kan hænge sammen med, at parret har mere tid sammen, hvis begge forældre er hjemsendt, og at parret måske i højere grad kan deles om det huslige arbejde i løbet af dagen. Det er også muligt, at mors positive oplevelse af parforholdet hænger sammen med, at de både føler mindre stress i forældrerollen og en bedre relation til barnet.

Figur 4.10 Overordnet tilfredshed i parforhold vurderet af hhv. mødre (a) og fædre (b) for 2018-kohorten og 2020-kohorten (standardiseret totalscore)

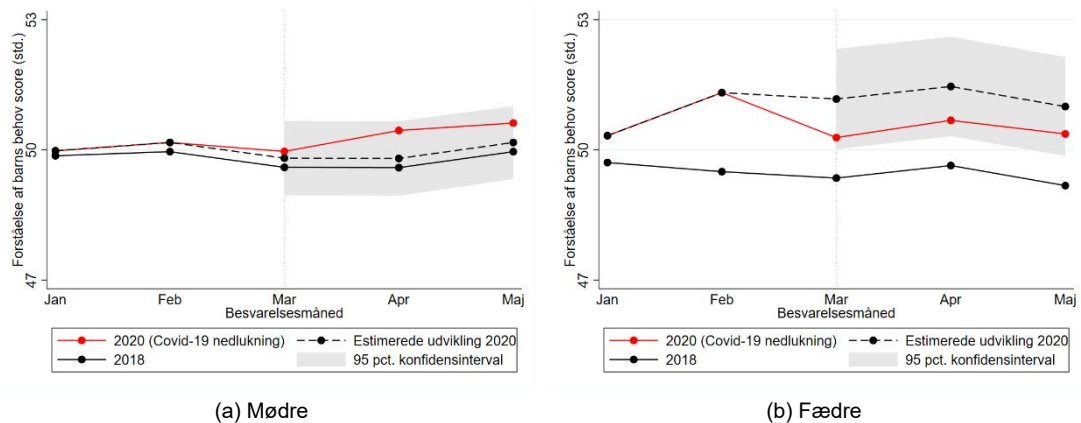

Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

Forståelse for barnets behov

Figur 4.11 viser resultaterne for forældrenes oplevelse af forståelse og reaktion på barnets behov målt med fire spørgsmål fra SEAM familieprofil (se afsnit 2.2). Vi finder ingen signifikant effekt af nedlukningen på mødres eller fædres oplevede evne til at forstå deres barns behov.

Figur 4.11 Forståelse af børns behov (SEAM-familieprofil) vurderet af hhv. mødre (a) og fædre (b) for 2018-kohorten og 2020-kohorten (Standardiserede totalscore)

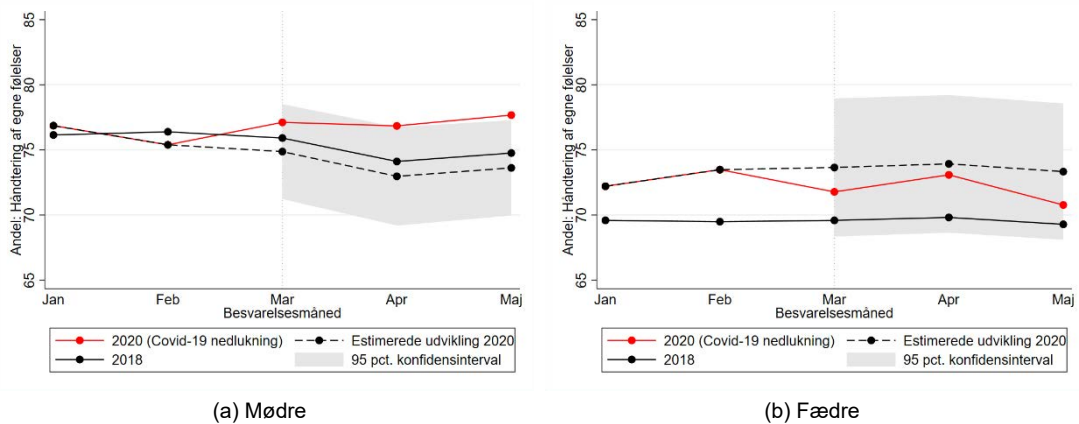

Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

Håndtering af egne følelser i samvær med barnet

Figur 4.12 viser andelen af forældre, der svarer, at de for det meste ved, hvordan de håndterer egne følelser såsom vrede og frustration i samværet med deres barn. For fædrene ser vi ingen ændringer som følge af nedlukningen. For mødrene ses derimod en signifikant stigning i andelen af mødre, som vurderer, at de det meste af tiden kan håndtere egne følelser på ca. 5 procentpoint. Det svarer til en stigning på 7 %. I lighed med, at mødrene oplever mindre stress i forældrerollen, bedre forhold til partner og bedre relation til barnet under forårets covid-19-nedlukning, oplever en højere andel af mødrene således også, at de bedre kan håndtere egne følelser i samværet med barnet.

Figur 4.12 Håndtering af egne følelser (SEAM-familieprofil) vurderet af hhv. mødre (a) og fædre (b) for 2018-kohorten og 2020-kohorten (procent)

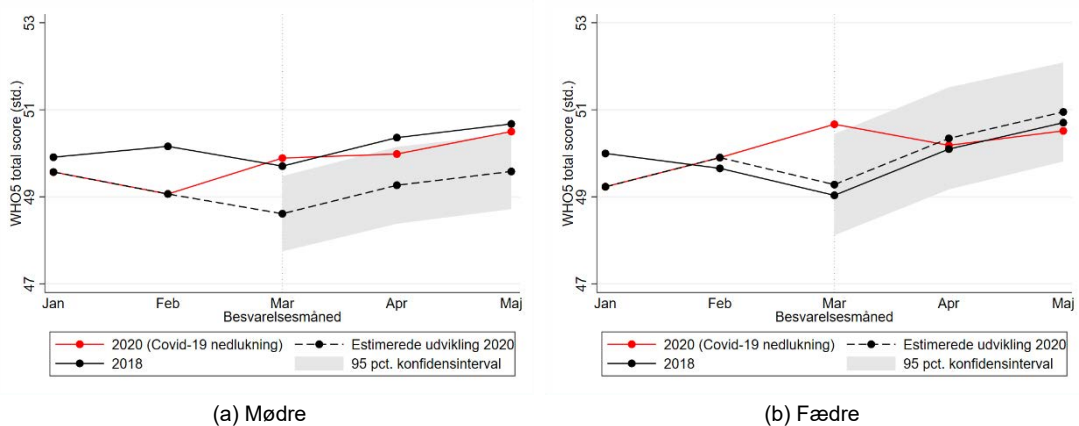

Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

Forældrenes trivsel og mentale helbred

Figur 4.13 og Figur 4.14 viser, hvordan nedlukningen påvirkede forældrenes trivsel og mentale helbred målt ved henholdsvis den standardiserede WHO-5 totalscore og andelen af forældre i risikozonen for stress og depression. Ved besvarelsen af WHO-5 bliver forældrene bedt om at svare på, hvordan de har haft det i løbet af de seneste 14 dage. For fædre finder vi ingen signifikant effekt af covid-19-nedlukningen på hverken totalscore eller på andelen med et score, der indikerer, at de er i risiko for stress eller depression.

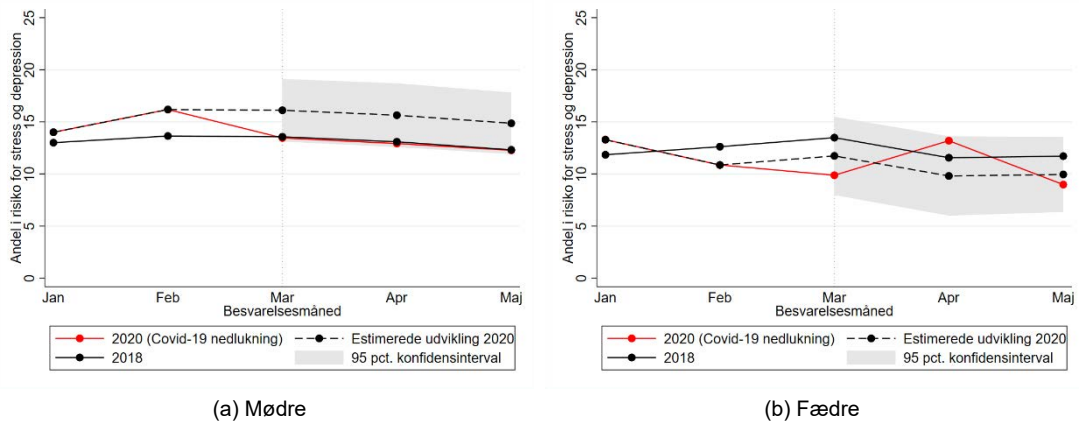
Figur 4.13 WHO-5 total score vurderet af hhv. mødre (a) og fædre (b) for 2018-kohorten og 2020-kohorten (standardiseret totalscore)

Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

For mødrene ser vi en tendens til en stigning i WHO-5-scoren. Stigningen er kun signifikant ved et 10 %-signifikansniveau i april, men samlet set tyder resultaterne på højere trivsel som følge af nedlukningen. På tilsvarende måde viser Figur 4.14 et fald i andelen af mødre, der er i risikozonen for stress eller depression. Andelen af mødre, der er i risikozonen for at udvikle depression, falder med ca. 3 procentpoint fra en forventet andel på 15 % til en observeret andel på 12 % under covid-19-nedlukningen. Dette stemmer fint overens med de tidligere resultater, der peger på, at mødres trivsel i forhold til barn og partner generelt påvirkes positivt.

Figur 4.14 Andel mødre (a) og fædre (b) i risiko for stress og depression (WHO-5) for 2018-kohorten og 2020-kohorten (procent)

Anm.: Se anmærkning til figur 4.1.

4.2.1 Opsummering

I dette afsnit har vi vist, hvordan børns og forældres trivsel blev påvirket af covid-19-nedlukningen. Vi finder ikke nogen ændringer for hverken fædres eller børns trivsel. For mødre finder vi som følge af nedlukningen en forbedring i trivslen, hvad angår relationen til barnet, stress i forælderrollen, tilfredshed i parforholdet, oplevet evne til at regulere egne følelser i forhold til barnet, generel trivsel samt risiko for stress og depression.

5 Differentierede effekter af covid-19-nedlukningen

I dette kapitel undersøger vi, om effekten af covid-19-nedlukningen var forskellig afhængigt af barnets alder, og om familien er potentielt sårbar. Analyserne er gennemført for samtlige af de femten udfaldsmål, der indgik i den overordnede analyse i kapitel 4. For overskuelighedens skyld fokuserer vi i præsentationen af resultaterne på de udfaldsmål, hvor der er signifikante differentierede effekter, det vil sige, hvor effekten af covid-19-nedlukningen er forskellig, afhængigt af hvilken subgruppe, forældrene tilhører. Resultaterne af de resterende analyser er præsenteret i bilag 1-3). I gennemgangen af dette kapitels resultater er det således væsentligt at være opmærksom på, at vi for langt størstedelen af udfaldsmålene *ikke* finder signifikante differentierede effekter. For de fleste udfaldsmål er der derfor ikke nogen forskel i, hvordan de forskellige grupper er blevet påvirket af nedlukningen.

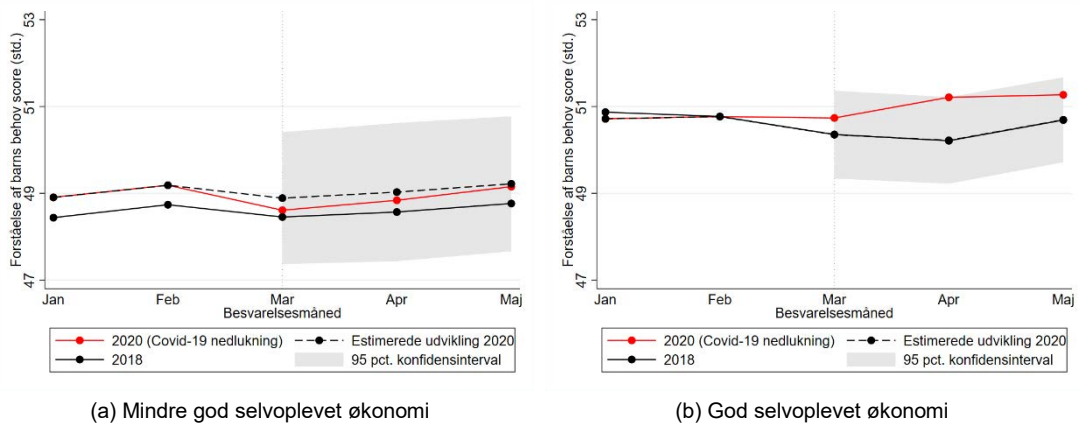
Vi har undersøgt, om der er differentierede effekter af covid-19-nedlukningen afhængigt af følgende baggrundsvariable, der kan have haft betydning for, hvordan familierne oplevede covid-19-nedlukningen: 1) Selvoplevet økonomi, 2) Indikation for, at familien er potentielt sårbar (se afsnit 2.3 for beskrivelse) og 3) barnets alder. Analyserne er gennemført separat for mødre og fædre.

5.1 Selvoplevet økonomi

Familiens økonomi kan have betydning for, hvordan forældrene oplevede nedlukningen, fx i form af bekymringer for at miste indtægt eller job. Herudover kan en oplevelse af, at man har en mindre god selvoplevet økonomi også være en indikator på, at familien er potentielt sårbar. Vi undersøger derfor effekten af nedlukningen i to grupper af forældre: a) Forældre, der har vurderet familiens økonomiske situation som dårlig, mindre god eller nogenlunde (mindre god selvoplevet økonomi), og b) forældre, der har vurderet familiens økonomi som værende god eller særdeles god (god selvoplevet økonomi). Der er kun et udfaldsmål, hvor effekten af covid-19-nedlukningen er signifikant forskellig afhængigt af forældrenes vurdering af deres økonomiske situation: mødrenes oplevede forståelse af barnets behov målt ved spørgsmål fra SEAM-familieprofil. Resultaterne af analysen præsenteres i Figur 5.1. Resultaterne af de resterende analyser ses i bilag 1.

Figur 5.1 viser en tendens til at mødre, der vurderer deres økonomiske situation som god, oplever, at de forstår deres barns behov bedre. Det er imidlertid kun i april måned, at effekten er signifikant, og effekten er blot 2,5 %. Blandt mødre, der vurderer familiens økonomi som mindre god, ses der derimod ingen signifikante effekter. Eftersom at forståelse for barnets behov er det eneste udfaldsmål, hvor vi finder en signifikant forskellig effekt af nedlukningen afhængigt af familiens selvoplevede økonomi, ser det ikke ud til, at familiens økonomi har spillet en væsentlig rolle i oplevelsen af nedlukningen.

Figur 5.1 Mødrenes oplevede forståelse af barnets behov (SEAM-familieprofil) opdelt efter selvoplevet økonomi (standardiseret totalscore)

Anm.: Figuren viser effekten af nedlukningen på udfaldsmålet estimeret separat i de to grupper af forældre, som angivet i panelteksterne. I figurene ses udfaldsmålet for kontrolgruppen i 2018 (sort linje) og den nedlukningsramte gruppe i 2020 (rød linje). Den sorte stiplede linje er den estimerede udvikling for den nedlukningsramte gruppe, såfremt udviklingen i 2020 ville have været som i 2018. Denne linje er estimeret i en difference-in-differences model, hvor vi kontrollerer fleksibelt for måned og år og interaktionen mellem måned og år. Se metodeafsnit for yderligere information. Det grå område er 95 % konfidensinterval baseret på robuste standardfejl. Er den røde linje uden for det grå område, da er udviklingen i 2020 under nedlukningen signifikant anderledes end den prædikerede udvikling i 2020, såfremt nedlukningen var udeblevet.

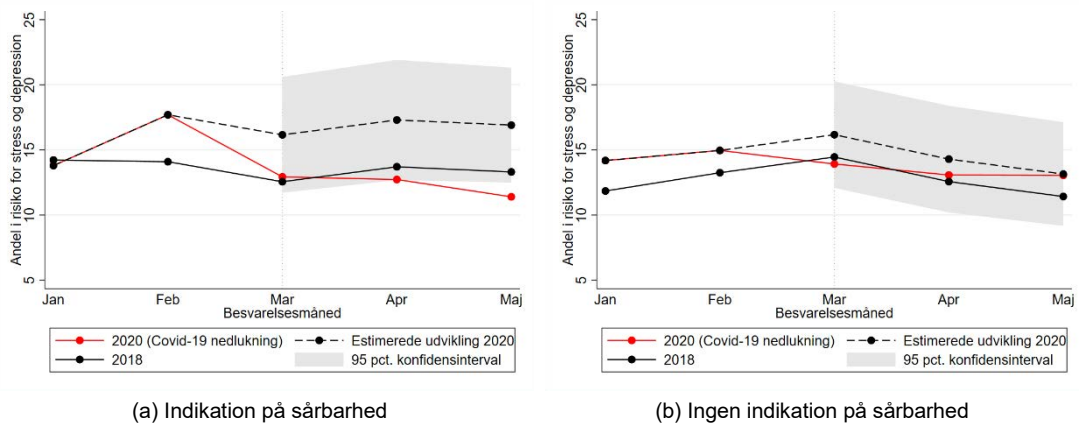
5.2 Potentiel sårbarhed i familien

Hvis en familie i forvejen har udfordringer i dagligdagen, er det muligt, at de ekstra udfordringer og restriktioner, som covid-19-nedlukningen medførte, kan have påvirket familiens liv i hjemmet og trivsel i særlig grad. Vi undersøger derfor, om effekten af nedlukningen var forskellig, afhængig af om der er indikation på, at familien kan være sårbar. Vi definerer her indikation på sårbarhed som tilstedeværelsen af mindst ét af følgende fire karakteristika: 1) barnets forældre var ikke samboende ved barnets fødsel, 2) at mors højeste uddannelse ved barnets fødsel var grundskole, 3) mor var ung (her defineret som < 22 år) ved barnets fødsel, og 4) mor var på overførselsindkomst 1, 2 eller 3 år før barnets fødsel (se også afsnit 2.3).

For 14 ud af rapportens 15 udfaldsmål ses der ingen differentieret effekt afhængigt af denne indikator på sårbarhed. Resultaterne fra disse analyser ses i bilag 2.

Figur 5.2 viser effekten af nedlukningen på andelen af mødre, der er i risikozonen for stress eller depression målt ved WHO-5 og opdelt efter, om familien er potentielt sårbar. Blandt mødrene uden en af de fire sårbarhedsindikatorer er der ingen effekt af nedlukningen. Blandt mødre med en eller flere sårbarhedsindikatorer ses derimod en signifikant lavere andel, der er i risiko for stress eller depression i forhold til den andel, man kunne forvente baseret på udviklingen i 2018. Det ser således ud til, at den oplevede forbedring i trivsel særligt findes hos de familier, der er potentielt sårbare. Eftersom vi må forvente, at flere familier i denne gruppe oplever udfordringer i det daglige, er det positivt, at nedlukningen fører til, at færre mødre i denne gruppe er i risiko for stress og depression.

Figur 5.2 Andel mødre i risiko for stress eller depression (WHO-5) opdelt efter, om familien er potentielt sårbar (procent)

Anm.: Se anmærkninger til figur 5.1.

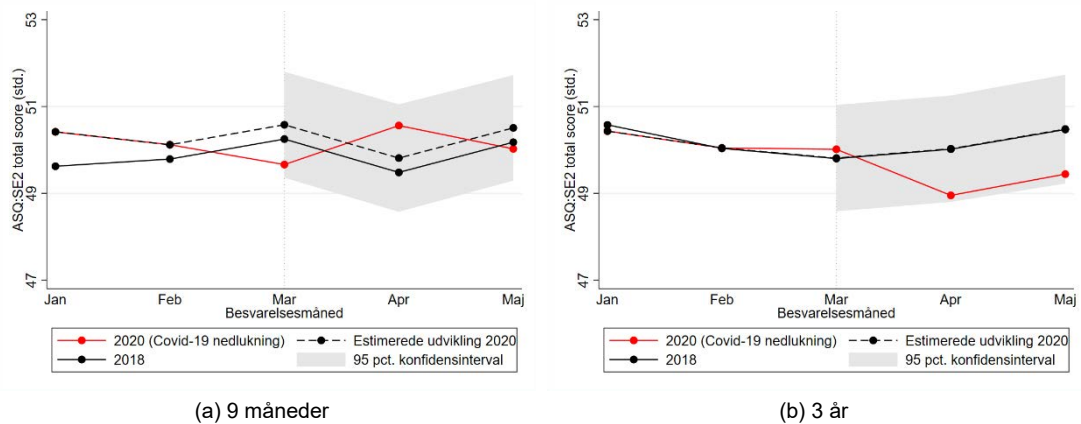
Ud over potentiel sårbarhed har vi undersøgt for differentierede effekter, afhængigt af om forældrene var samboende med barnets anden forælder på besvarestidspunktet. 15 % af de mødre, der indgår i rapportens analyser, boede ikke sammen med barnets far. De relativt få forældre, som ikke bor sammen med barnets anden forælder, betyder, at det er vanskeligere at finde signifikante differentierede effekter i denne subgruppe af forældre, samt at analyserne er behæftet med en større statistisk usikkerhed end analyser af de forældre, der er i et parforhold. I tråd med dette finder vi da heller ingen signifikante differentierede effekter for forældre opdelt efter samlivsstatus (resultater ikke vist).

5.3 Barnets alder

Det er muligt, at oplevelsen af nedlukningen kan have været forskellig, afhængigt af om man er forælder til et barn på 9 måneder, hvor der muligvis stadig er en forælder på barsel, eller om man er forælder til et 3-årigt barn. I dette afsnit undersøger vi, om nedlukningen påvirkede børnefamilier anderledes alt efter barnets alder, det vil sige, om barnet var 9 måneder eller 3 år. Nedenfor præsenteres resultaterne for de udfaldsmål, hvor der ses en forskellig effekt af covid-19-nedlukningen afhængigt af barnets alder. Resultaterne af de resterende analyser ses i bilag 3.

Blandt mødrene ses differentierede effekter på barnets socioemotionelle udvikling (ASQ:SE 2 score) og mødrenes beskæftigelse. Figur 5.3 viser udviklingen i mødrenes vurdering af barnets socioemotionelle udvikling opdelt efter barnets alder. Blandt mødrene til de yngste børn på 9 måneder ses ingen signifikant effekt af covid-19-nedlukningen. For mødrene til de 3-årige børn (panel b) ser vi en tendens på en bedre mor-rapporteret socioemotionel udvikling (signifikant på et 10 % signifikansniveau). Mulige forklaringer på denne udvikling kan være, at mange af mødrene til børnene på 9 måneder i forvejen er hjemme på barsel og derfor ikke oplever en større ændring i, hvor meget de er sammen med barnet. For de 3-årige børn derimod betød lukningen af daginstitutionerne og nedlukning af fritidsaktiviteter, at mange mødre har tilbragt mere tid sammen med barnet, end de plejer.

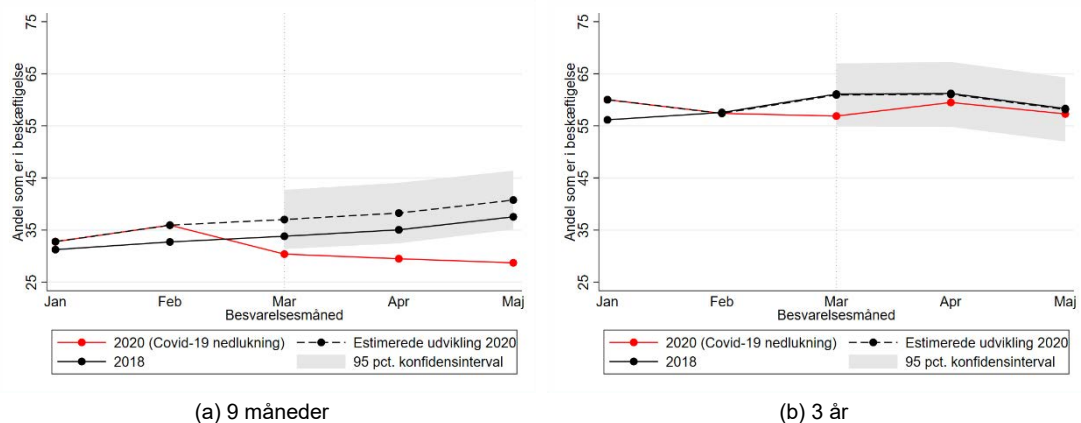
Figur 5.3 Mødrenes vurdering af barnets socioemotionelle udvikling (standardiseret ASQ:SE-2-score) og opdelt efter barnets alder (standardiseret totalscore)

Anm.: Se anmærkninger til figur 5.1.

Figur 5.4 viser effekterne på mødrenes beskæftigelse efter barnets alder. For mødrene til de 3-årige børn har nedlukningen ingen effekt på andelen i beskæftigelse. Blandt mødrene med børn på 9 måneder ses derimod en markant og negativ effekt på beskæftigelsen, det vil sige, at en lavere andel af mødre til 9 måneders børn er i arbejde som følge af forårets covid-19-nedlukning. Udviklingen i beskæftigelsesfrekvensen følger samme udvikling i januar og februar for mødrene i 2018 og 2020, men fra marts til maj 2020 er beskæftigelsen markant lavere for mødrene relativt til udviklingen i 2018. I maj faldt andelen af mødre i beskæftigelse således 10 procentpoint svarende til 25 % relativt til den forventede beskæftigelse i en situation uden covid-19.

Figur 5.4 Andel af mødre i beskæftigelse opdelt efter barnets alder. (procent)

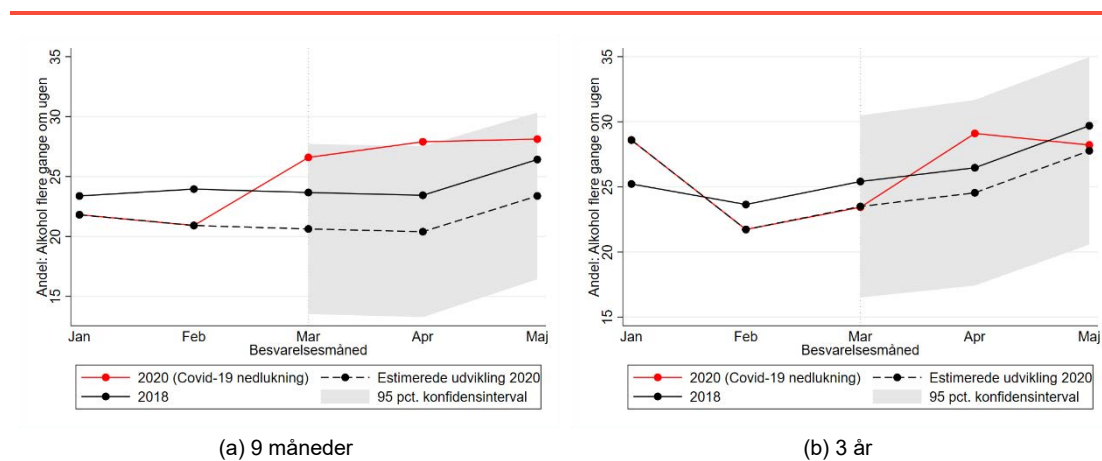
Anm.: Se anmærkninger til figur 5.1.

Den mest oplagte forklaring på det fald, vi ser i beskæftigelse blandt mødre til børn på 9 måneder, er, at forældrene forlænger deres barsel og dermed udskyder deres tilbagevenden til arbejdsmarkedet i respons på nedlukningen. En anden forklaring kan være, at mødre, der ikke var i arbejde før barnets fødsel, har sværere ved at komme ind på arbejdsmarkedet som følge af nedlukningen. En tredje mulig forklaring er, at en del dagsinstitutioner lukkede for tilførsel af nye børn under nedlukningen, og at især mødre derfor udskyder tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Under alle omstændigheder vil det være relevant at følge betydningen af covid-19-situationen for mødres beskæftigelse og andre udfald relateret til arbejdsmarked som fx løn eller forfremmelser.

Tidligere forskning har fundet store "child penalties" for mødre i Danmark (Kleven, Landais & Søgaard, 2019), og det er således muligt, at der som følge af covid-19-situationen kan være negative konsekvenser for mødres succes på arbejdsmarkedet på længere sigt.

Blandt fædrene er alkoholforbrug det eneste udfaldsmål, hvor der ses differentierede effekter på tværs af barnets alder. Figur 5.5 viser andelen af fædre, der drikker alkohol flere gange ugentligt. Generelt er andelen af fædre, der drikker alkohol flere gange om ugen, nogenlunde ens, uafhængigt om børnene er 9 måneder eller 3 år. Fra januar til maj ses der i kontrolåret en svagt stigende tendens i andelen af fædre, som ofte drikker alkohol. Den samme svage tendens ses for fædre til 3-årige børn i 2020, mens vi for fædre til børn på 9 måneder ser en mere markant og signifikant stigning i 2020 på 5 procentpoint i andelen af fædre, som drikker flere gange ugentligt efter nedlukningen svarende til en stigning på 23 %. Blandt fædre til børn på 9 måneder, er der således sket en stigning i andelen, der drikker flere gange om ugen som følge af covid-19-nedlukningen.

Figur 5.5 Andel fædre, der drikker alkohol flere gange ugentligt, opdelt efter barnets alder (procent)

Anm.: Se anmærkninger til figur 5.1.

5.4 Opsummering

For langt størstedelen af denne rapport's udfaldsmål finder vi ingen signifikante differentierede effekter på tværs af barnets alder, selvoplevet økonomi og potentiel sårbarhed i familien. De udfaldsmål, hvor vi finder differentierede effekter af covid-19-nedlukningen er følgende:

- Oplevet forståelse af barnets behov: Vi ser en lille effekt på oplevet forståelse for barnets behov blandt mødre med en god selvoplevet økonomi, men ikke blandt mødre med en mindre god selvoplevet økonomi.
- Risiko for stress eller depression: Vi ser en lavere andel af mødre i risiko for stress eller depression blandt mødre fra potentielt sårbare familier, men ikke blandt de resterende mødre.
- Barnets socioemotionelle trivsel vurderet af mor: Vi ser en tendens til, at mødre til børn på 3 år oplever bedre socioemotionel trivsel hos barnet.
- Beskæftigelsesgrad: Vi ser en markant negativ effekt på andelen af mødre til børn på 9 måneder, der er i arbejde, men ingen effekt på beskæftigelsen blandt mødre til 3-årige.
- Alkoholvaner: Vi ser en højere andel, der drikker alkohol flere gange ugentligt, blandt af fædre til børn på 9 måneder, men ikke blandt fædre til de 3-årige.

6 Konklusion og perspektivering

I denne rapport har vi undersøgt, hvordan den første covid-19-nedlukning i foråret 2020 påvirkede centrale aspekter af trivsel og hverdagsliv i småbørnsfamilier, herunder om der er grupper af familier, der har været mere påvirket af nedlukningen end andre familier. Med udgangspunkt i spørgeskemadata fra forløbsundersøgelsen SPOR, som blev udsendt måned for måned i 2018 og 2020, har vi estimeret de kortsigtede effekter af nedlukningen på femten udfaldsmål relateret til familiernes daglige liv i hjemmet og trivsel.

Rapportens resultater viser en række ændringer i småbørnsfamiliers hverdagsliv og trivsel som umiddelbar følge af nedlukningen. I forhold til livet i hjemmet ser vi en markant stigning i børnenes skærmbrug uafhængigt af barnets alder, og om familien er potentielt sårbar. Vi finder ligeledes et ændret alkoholforbrug for begge forældre i retning af hyppigere men mindre intensivt forbrug. For mødre til de 9 måneder gamle børn finder vi et markant fald i selvrapporteret beskæftigelsen. Desuden ser vi, at en højere andel af mødre og fædre oplever, at de har adgang til praktisk hjælp i deres hverdag.

I forhold til børns og forældres trivsel peger vores resultater på små forbedringer i trivsel, stress i forælderrollen og tilfredshed i parforholdet blandt mødre samt en tendens til forbedret trivsel hos de 3-årige børn på kort sigt. Generelt finder vi, at mødre oplever en lidt bedre forældre-barn-relation, lavere stress i forælderrollen, større tilfredshed i parforholdet, bedre selvvalueret håndtering af egne følelser i samværet med barnet, og vi finder et lille fald i andelen af mødre, der er i risiko for stress og depression. For fædrenes trivsel finder vi derimod ingen signifikante effekter af nedlukningen på den korte bane.

Ud fra en forventning om, at familiens sociodemografiske vilkår kunne have betydning for, hvordan covid-19-nedlukningen 2020 blev oplevet, har vi gennemført differentierede analyser for at undersøge, om specifikke subgrupper af forældre (sårbarhed, selvoplevet økonomi og barnets alder) blev forskelligt påvirket af nedlukningen. Resultaterne indikerer, at de overordnede konsekvenser af nedlukningen i foråret 2020 rammer bredt på tværs af de subgrupper, som vi betragter, og at der kun ses få forskelle på tværs af de subgrupper, vi har undersøgt. Mest markant er det, at faldet i beskæftigelsen kun rammer mødre til børn på 9 måneder. Dette fund er interessant i et kønsperspektiv, da også internationale studier finder forskelle i, hvordan covid-19 rammer mødre og fædre (Farré et al., 2020). Derudover ser vi, at andelen af mødre, der er i risiko for at opleve stress eller depression falder blandt mødre fra potentielt sårbare familier. Endelig ser vi en tendens til, at kun de 3 år gamle børns trivsel forbedres under nedlukningen, at mødre med god økonomi i højere grad oplever, at de kan opfylde barnets behov, og at andelen, der drikker alkohol flere gange ugentligt, stiger blandt fædre til børn på 9 måneder.

Vores analyser af centrale aspekter af danske småbørnsfamiliers trivsel og hverdagsliv tyder samlet set på, at fædrenes vurderinger af hverdagsliv og trivsel stort set ikke blev påvirket af covid-19-nedlukningen i foråret 2020. Mødre oplevede derimod at trives lidt bedre på flere parametre og være mindre presset som følge af nedlukningen. Overordnet set ser vi ikke nogen effekt på mødrenes vurdering af barnets socioemotionelle udvikling, om end der ses en tendens til en positiv effekt blandt mødre til 3-årige børn. Blandt undersøgelsens mest markante resultater er en tydelig negativ effekt af nedlukningen på henholdsvis børns skærmbrug og mødres beskæftigelsesgrad.

Overordnet set indikerer vores resultater, at der for de fleste af de aspekter af trivsel og hverdagsliv, vi har set på i denne rapport, ikke har været alvorlige konsekvenser af første nedlukning, når vi ser på småbørnsfamilierne samlet, og at nogle familier kan have oplevet en lille men positiv effekt på familielivet. Det er i overensstemmelse med, at det danske studie "Stå sammen ved at holde afstand", som fandt en relativ stabil udvikling i livskvalitet, bekymringer samt følelsen af social isolation blandt børnefamilier i perioden fra 20. marts til 16. april (Clotworthy et al., 2021). Til trods for dette positive fund er det imidlertid stadig muligt, at nogle grupper af forældre kan have oplevet nedlukningen som udfordrende.

For det første kender vi ikke til forholdene i den enkelte familie, fx hvorvidt forældrene var hjemsendt eller ej, om de arbejdede i front i fx sundhedsvæsenet eller hjemmeplejen og havde mere arbejde end normalt, om de havde hjælp til pasningen, om de anvendte nødpasning, eller hvor bekymrede de var i forhold til covid-19-pandemien.

For det andet har vi, selvom vi har lavet analyser med fokus på potentielt sårbare familier, ikke nogen sikre indikatorer på, hvor sårbar en familie reelt er. Vi har i dette projekt ikke haft statistisk styrke til at undersøge effekten af covid-19-nedlukningen blandt de mest udsatte familier.

Vores resultater afspejler derfor højst sandsynligt ikke situationen i familier, hvor der er alvorlige udfordringer med fx alkoholmisbrug, alvorligt stofmisbrug, stor relativ fattigdom, alvorlige psykiske lidelser hos forældre eller børn eller et højt niveau af konflikter eller vold i hjemmet. Det er sandsynligt, at familier, der er kendetegnet ved disse udfordringer, i mindre grad har deltaget i SPOR-dataindsamlingen. Det er således vigtigt fortsat at have fokus på, hvordan en nedlukning påvirker trivsel og hverdagsliv i sårbare familier.

Endelig er et opmærksomhedspunkt i fortolkningen af rapportens resultater, at analyserne er baseret på data om småbørnsfamiliers hverdagsliv og trivsel under første covid-19-nedlukning, og at vores analyser dermed er begrænset til at undersøge de kortsigtede effekter af første nedlukning i 2020. Første nedlukning fandt sted i forårsmånederne, hvor vi gik mod længere og lysere dage, hvilket betød, at der var gode muligheder for at tilbringe tid og ses udenfor. På det tidspunkt var der desuden ingen, der vidste, hvor længe pandemien og restriktionerne ville vare. Situationen var således en anden end ved den anden nedlukning i vinteren 2020/21, hvor de korte dage og vejret i mindre grad har indbudt til udeliv, og hvor en større covid-19-træthed har indfundet sig i befolkningen. I relation til dette fandt HOPE-studiet, som følger danskernes adfærd, holdninger og trivsel hen over covid-19-pandemien, i januar 2021 det højeste niveau af ensomhed og den højeste andel, der ikke er tilfredse med deres liv, siden covid-19 ramte Danmark (Petersen & Lindholt, 2021). Dog er et forbehold i overførbarheden til denne rapportens resultater, at HOPE ikke fokuserer på forældre, ligesom studiet ikke har oplysninger om trivsel fra før covid-19 og dermed ingen kontrolgruppe. Anden covid-19-nedlukning adskiller sig desuden fra nedlukning i foråret 2020 ved, at dagtilbud ikke har været lukket ned. Samlet set gør disse forskelle, at det er vigtigt at være opmærksom på, at anden covid-19-nedlukning kan opleves anderledes end første nedlukning, og at de langsigtede konsekvenser af covid-19 kan adskille sig fra rapportens resultater. Det er derfor fortsat vigtigt at have fokus på småbørnsfamiliernes trivsel.

Litteratur

- American Psychological Association. (2019). *Media use in childhood: Evidence-based recommendations for caregivers*. Tilgået 07.01.21: <https://www.apa.org/pi/families/resources/newsletter/2019/05/media-use-childhood>
- Andersen, L. H., Fallesen, P., & Bruckner T. A. (2020). *Risk of Stress/Depression and Functional Impairment in Denmark Immediately Following a COVID-19 Shutdown*. København: The ROCKWOOL Foundation Research Unit.
- Babor, T. H., Higgins-Biddle, J. C., Saunders, J.B., & Monteiro, M. G (2001). *AUDIT: The Alcohol Use Disorders Identification Test: Guidelines for Use in Primary Care*. Genève: World Health Organization.
- Berry, J. O., & Jones, W. H. (1995). The parental stress scale: Initial psychometric evidence. *Journal of Social and Personal Relationships*, 12(3), 463-472.
- Brodeur, A., Gray, D. M., Islam, A., & Bhuiyan, S. (2020). *A Literature Review of the Economics of COVID-19*. IZA Discussion Paper no. 13411. Bonn: IZA – Institute of Labor Economics.
- Clotworthy, A., Dissing, A. S., Nguyen, T., Jensen, A. K., Andersen, T. O., Bilsteen, J. F., Elsenburg, L. K. et al. (2021). 'Standing together – at a distance': Documenting changes in mental-health indicators in Denmark during the COVID-19 pandemic. *Scandinavian Journal of Public Health*, 49(1), 79-87.
- Danmarks Nationalbank. (2020). *Dansk og international økonomi ramt af pandemi*. Analyse 4. København: Danmarks Nationalbank.
- De Økonomiske Råd. (2020). *Corona-scenarier for dansk økonomi og de offentlige finanser*. København: De Økonomiske Råd.
- Ettman, C. K., Abdalla, S. M., Cohen, G. H., Sampson, L., Vivier, P. M., & Galea, S. (2020). Prevalence of depression symptoms in US adults before and during the COVID-19 pandemic. *JAMA Network Open*, 3(9), 1-12.
- Farré, L., Fawaz, Y., González, L., & Graves, J. (2020). *How the COVID-19 lockdown affected gender inequality in paid and unpaid work in Spain*. IZA Discussion Paper no. 13434. Bonn: IZA – Institute of Labor Economics.
- Funk, J. L., & Rogge, R. D. (2007). Testing the ruler with item response theory: increasing precision of measurement for relationship satisfaction with the Couples Satisfaction Index. *Journal of Family Psychology*, 21(4), 572-583.
- Gassman-Pines, A., Ananat, E. O., & Fitz-Henley, J. (2020). COVID-19 and parent-child psychological well-being. *Pediatrics*, 146(4), 1-9.
- Høivik, M. S., Burkeland, N. A., Linaker, O. M., & Berg-Nielsen, T. S. (2013). The Mother and Baby Interaction Scale: a valid broadband instrument for efficient screening of postpartum interaction? A preliminary validation in a Norwegian community sample. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 27(3), 733-739.

- Kleven, H., Landais, C., & Søgaaard, J. E. (2019). Children and gender inequality: Evidence from Denmark. *American Economic Journal: Applied Economics*, 11(4), 181-209.
- Leigh-Hunt, N., Bagguley, D., Bash, K., Turner, V., Turnbull, S., Valtorta, N., & Caan, W. (2017). An overview of systematic reviews on the public health consequences of social isolation and loneliness. *Public Health*, 152, 157-171.
- Luchetti, M., Lee, J. H., Aschwanden, D., Sesker, A., Strickhouser, J. E., Terracciano, A., & Sutin, A. R. (2020). The trajectory of loneliness in response to COVID-19. *American Psychologist*, 75(7), 897-908.
- Nelson, B. W., Pettitt, A., Flannery, J. E., & Allen, N. B. (2020). Rapid assessment of psychological and epidemiological correlates of COVID-19 concern, financial strain, and health-related behavior change in a large online sample. *PLoS one*, 15(11), 1-16.
- Niedzwiedz, C. L., Green, M. J., Benzeval, M., Campbell, D., Craig, P., Demou, E., ... & Kati-kireddi, S. V. (2021). Mental health and health behaviours before and during the initial phase of the COVID-19 lockdown: longitudinal analyses of the UK Household Longitudinal Study. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 75(3), 224-231.
- Nielsen, T., Pontoppidan, M., & Rayce, S. B. (2020). The Parental Stress Scale revisited: Rasch-based construct validity for Danish parents of children 2-18 years old with and without behavioral problems. *Health Qual Life Outcomes*, 18(1), 281.
- Patrick, S. W., Henkhaus, L. E., Zickafoose, J. S., Lovell, K., Halvorson, A., Loch, S., ... & Davis, M. M. (2020). Well-being of parents and children during the COVID-19 pandemic: a national survey. *Pediatrics*, 146(4), 1-8.
- Peretti-Watel, P., Alleaume, C., Léger, D., Beck, F., Verger, P., & COCONEL Group. (2020). Anxiety, depression and sleep problems: a second wave of COVID-19. *General Psychiatry*, 33(5), 1-4.
- Petersen, M. B., & Lindholt, M. F. (2021). *Danskernes mentale helbred under COVID-19-pandemien*. Aarhus: School of Business and Social Sciences, Aarhus Universitet.
- Pontoppidan, M., Nielsen, T., & Kristensen, I. H. (2018). Psychometric properties of the Danish Parental Stress Scale: Rasch analysis in a sample of mothers with infants. *PLoS one*, 13(11), 1-20.
- Ravens-Sieberer, U., Kaman, A., Erhart, M., Devine, J., Schlack, R., & Otto, C. (2021). Impact of the COVID-19 pandemic on quality of life and mental health in children and adolescents in Germany. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 1-11.
- Sheridan, A., Andersen, A. L., Hansen, E. T., & Johannesen, N. (2020). Social distancing laws cause only small losses of economic activity during the COVID-19 pandemic in Scandinavia. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(34), 20468-20473.
- Squires, J., Bricker, D., Twombly, E., Murphy, K., & Hoselton, R. (2015). *ASQ:SE-2 Technical Report*. Baltimore: Brookes Publishing.
- Squires, J., Bricker, D., Waddell, M., Funk, K., Clifford, J., & Hoselton, R. (2017). *Social-Emotional Assessment/Evaluation Measure (SEAM™)*. Dansk udgave med bidrag af Nina Madsen Sjö og Svend Kreiner. Virum: Hogrefe.

- Sønderskov, K. M., Dinesen, P. T., Santini, Z. I., & Østergaard, S. D. (2020). The depressive state of Denmark during the COVID-19 pandemic. *Acta Neuropsychiatrica*, 32(4), 226-228.
- Topp, C. W., Østergaard, S. D., Søndergaard, S., & Bech, P. (2015). The WHO-5 Well-Being Index: a systematic review of the literature. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 84(3), 167-176.
- World Health Organization. (1998). *WHO (five) Well-Being Index: World Health Organization*. København: Regional Office for Europe.
- World Health Organization. (2019). *Guidelines on physical activity, sedentary behaviour and sleep for children under 5 years of age: summary*. Genève: World Health Organization.
- Witteveen, D., & Velthorst, E. (2020). Economic hardship and mental health complaints during COVID-19. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(44), 27277-27284.

Bilag 1 Differentierede effekter efter selvoplevet økonomi

Bilagstabel 1.1 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. livet i hjemmet efter selvoplevet økonomisk situation for mødre

	Stimulerende aktiviteter	Skærmtid	Mobilforbrug	Hvor ofte alkohol	Over 5 genstande når alkohol	Beskæftigelse	Socialt netværk
Januar	-0.795 (0.911)	0.676 (0.949)	0.642 (0.884)	-0.025 (0.022)	0.006 (0.020)	-0.020 (0.042)	-0.011 (0.042)
Marts	-0.764 (0.913)	0.187 (0.924)	-0.017 (0.887)	-0.009 (0.023)	0.002 (0.020)	-0.033 (0.042)	-0.005 (0.042)
April	-0.063 (0.933)	0.810 (0.940)	1.483 (0.925)	0.005 (0.024)	0.002 (0.019)	0.069 (0.043)	0.012 (0.043)
Maj	-0.038 (0.921)	0.388 (0.937)	0.537 (0.896)	-0.008 (0.024)	0.020 (0.018)	0.021 (0.042)	-0.013 (0.042)
N	20.789	20.789	20.789	20.789	20.789	20.789	20.789

Anm.: Tabellen tester for, om udviklingen i månederne omkring nedlukningen mellem grupperne er signifikant forskellig fra hinanden relativt til februar (måneden for nedlukningen og referencemåned) på udfaldsmål relateret til livet i hjemmet. Subgruppevariabelen er lig 1, hvis selvoplevet økonomi er mindre god, og 0, hvis den er god. Konkret estimerer vi en regression med månedsindikatorer, interaktionen mellem måned og 2020 SPOR-runden, en indikator for subgruppe (her selvoplevet økonomi), interaktionen mellem subgruppe og 2020 SPOR-runde, interaktionen mellem subgruppe og måned samt interaktionen mellem subgruppe, 2020 SPOR-runde og måned. Februar måned udelades og behandles som referencemåned, således at effekterne skal fortolkes relativt til februar måned. Koefficienterne foran interaktionsleddet mellem subgruppe, 2020 SPOR-runde og måned er dem, som vises i tabellen, og tester for signifikante forskelle mellem subgrupperne på udviklingen i udfaldsmålet omkring nedlukningen. Robust standardfejl.

* $p < 0.1$, ** $p < 0.05$ og *** $p < 0.01$.

Bilagstabel 1.2 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. trivsel efter selvoplevet økonomisk situation for mødre

	ASQ:SE 2	MABISC	PSS	Partner tilfredshed	SEAM behov	SEAM egne følelser	WHO-5	Depression
Januar	1.131 (0.935)	0.261 (1.264)	0.760 (0.901)	0.590 (0.991)	-0.045 (0.039)	0.170 (0.939)	0.267 (0.931)	0.022 (0.033)
Marts	1.334 (0.936)	2.468* (1.272)	0.957 (0.903)	0.627 (0.992)	-0.054 (0.039)	-0.674 (0.932)	0.042 (0.920)	0.001 (0.033)
April	0.495 (0.947)	1.021 (1.309)	0.914 (0.933)	-0.832 (1.047)	-0.069* (0.041)	-1.182 (0.958)	0.679 (0.949)	-0.029 (0.034)
Maj	-0.263 (0.950)	-1.398 (1.285)	0.437 (0.916)	1.256 (1.032)	-0.060 (0.040)	-0.645 (0.937)	1.248 (0.938)	0.002 (0.033)
N	20.789	10.823	20.789	20.789	18.571	20.789	20.789	20.789

Anm.: Se anmærkninger til Bilagstabel 1.1. Subgruppevariabelen er lig 1, hvis selvoplevet økonomi er dårlig, og 0, hvis den er god.

Bilagstabel 1.3 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. livet i hjemmet efter selvoplevet økonomisk situation for fædre

	Stimulerende aktiviteter	Skærmtid	Mobilforbrug	Hvor ofte alkohol	Over 5 genstande når alkohol	Beskæftigelse	Socialt netværk
Januar	-3.649* (2.159)	0.863 (2.372)	-2.395 (1.869)	-0.129 (0.079)	0.029 (0.056)	-0.159 (0.098)	0.110 (0.081)
Marts	0.700 (2.338)	4.067* (2.440)	-1.592 (2.013)	-0.058 (0.082)	0.011 (0.065)	0.003 (0.104)	0.142* (0.085)
April	-4.053* (2.373)	0.396 (2.489)	-1.810 (2.043)	-0.127 (0.085)	-0.001 (0.068)	-0.166 (0.106)	0.127 (0.091)
Maj	-1.411 (2.403)	0.333 (2.465)	0.310 (2.062)	0.070 (0.087)	0.052 (0.062)	-0.071 (0.106)	0.083 (0.086)
N	11.555	11.555	11.555	11.555	11.555	11.555	11.555

Anm.: Se anmærkninger til Bilagstabel 1.1. Subgruppevariablen er lig 1, hvis selvoplevet økonomi er dårlig, og 0, hvis den er god.

Bilagstabel 1.4 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. trivsel efter selvoplevet økonomisk situation for fædre

	ASQ:SE 2	MABISC	PSS	Partner tilfredshed	SEAM behov	SEAM egne følelser	WHO-5	Depression
Januar	1.603 (2.542)	-2.914 (3.363)	-3.493* (2.084)	1.993 (2.337)	0.156 (0.099)	2.765 (2.362)	1.451 (2.570)	-0.077 (0.088)
Marts	1.865 (2.502)	2.360 (3.678)	-2.360 (2.243)	-1.127 (2.511)	0.012 (0.104)	-0.094 (2.530)	1.457 (2.694)	-0.027 (0.093)
April	1.036 (2.730)	-2.152 (3.266)	-1.665 (2.234)	-0.063 (2.624)	-0.067 (0.107)	0.935 (2.453)	0.473 (2.740)	0.013 (0.096)
Maj	0.281 (2.527)	1.155 (3.366)	-1.556 (2.217)	-0.278 (2.457)	0.163 (0.104)	-0.781 (2.459)	0.961 (2.663)	-0.042 (0.092)
N	11.555	5.819	11.555	11.125	11.555	11.555	11.555	11.555

Anm.: Se anmærkninger til Bilagstabel 1.1. Subgruppevariablen er lig 1, hvis selvoplevet økonomi er dårlig, og 0, hvis den er god.

Bilag 2 Differentierede effekter efter tilstedeværelsen af risikofaktorer

Bilagstabel 2.1 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. livet i hjemmet efter tilstedeværelsen af sårbarhedsfaktorer for mødre

	Stimulerende aktiviteter	Skærmtid	Mobilforbrug	Hvor ofte alkohol	Over 5 genstande når alkohol	Beskæftigelse	Socialt netværk
Januar	-1.936** (0.891)	0.281 (0.919)	0.190 (0.865)	-0.012 (0.022)	0.022 (0.019)	-0.056 (0.041)	0.004 (0.042)
Marts	-0.319 (0.882)	0.501 (0.887)	-0.280 (0.862)	0.013 (0.022)	0.011 (0.019)	-0.022 (0.041)	0.036 (0.042)
April	-0.746 (0.902)	-0.238 (0.898)	0.230 (0.886)	0.003 (0.024)	-0.001 (0.018)	-0.014 (0.042)	-0.031 (0.043)
Maj	-0.321 (0.884)	0.044 (0.873)	-1.247 (0.859)	-0.039 (0.024)	0.002 (0.017)	0.027 (0.041)	0.034 (0.042)
N	20.789	20.789	20.789	20.789	20.789	20.789	20.789

Anm.: Se anmærkninger til Bilagstabel 1.1. Subgruppevariablen er lig 1, hvis en eller flere af kriterie er opfyldt: 1) at barnets mor og far ikke var samboende ved barnets fødsel, 2) at mors højeste uddannelse ved barnets fødsel var grundskole, 3) at mor var ung (her defineret som 22 år eller derunder) ved barnets fødsel, og 4) at mor var på overførselsindkomst 1, 2 eller 3 år før barnets fødsel). Variablen er 0 ellers.

Bilagstabel 2.2 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. trivsel efter tilstedeværelsen af sårbarhedsfaktorer for mødre

	ASQ:SE 2	MABISC	PSS	Partner tilfredshed	SEAM behov	SEAM egne følelser	WHO-5	Depression
Januar	0.234 (0.904)	-1.766 (1.247)	-0.569 (0.887)	1.938** (0.961)	-0.031 (0.038)	0.044 (0.902)	2.056** (0.910)	-0.046 (0.031)
Marts	0.918 (0.886)	-1.206 (1.238)	0.001 (0.884)	0.324 (0.954)	-0.083** (0.037)	0.644 (0.884)	0.375 (0.891)	-0.010 (0.031)
April	-0.087 (0.896)	-1.072 (1.275)	-0.766 (0.903)	0.091 (0.989)	-0.040 (0.039)	0.783 (0.888)	1.386 (0.913)	-0.033 (0.031)
Maj	0.214 (0.893)	-3.005** (1.238)	-0.230 (0.879)	0.856 (0.968)	-0.056 (0.037)	-0.304 (0.867)	2.081** (0.889)	-0.054* (0.030)
N	20.789	10.823	20.789	20.789	18.571	20.789	20.789	20.789

Anm.: Se anmærkninger til Bilagstabel 1.1. Subgruppevariablen er lig 1, hvis en eller flere af kriterie er opfyldt: 1) at barnets mor og far ikke var samboende ved barnets fødsel, 2) at mors højeste uddannelse ved barnets fødsel var grundskole, 3) at mor var ung (her defineret som 22 år eller derunder) ved barnets fødsel, og 4) at mor var på overførselsindkomst 1, 2 eller 3 år før barnets fødsel). Variablen er 0 ellers.

Bilagstabel 2.3 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. livet i hjemmet efter tilstedeværelsen af sårbarhedsfaktorer for fædre

	Stimulerende aktiviteter	Skærmtid	Mobilforbrug	Hvor ofte alkohol	Over 5 genstande når alkohol	Beskæftigelse	Socialt netværk
Januar	1.213 (1.200)	0.060 (1.251)	0.780 (1.165)	-0.082* (0.050)	-0.006 (0.036)	-0.002 (0.048)	-0.000 (0.056)
Marts	0.060 (1.239)	-2.057* (1.247)	-0.373 (1.208)	-0.068 (0.051)	0.003 (0.037)	0.004 (0.048)	-0.013 (0.057)
April	-1.383 (1.239)	-0.848 (1.246)	0.261 (1.191)	-0.060 (0.051)	-0.008 (0.037)	0.021 (0.047)	-0.024 (0.057)
Maj	0.536 (1.243)	-0.257 (1.205)	0.319 (1.160)	-0.080 (0.051)	-0.011 (0.035)	-0.048 (0.048)	-0.022 (0.056)
N	11.555	11.555	11.555	11.555	11.555	11.555	11.555

Anm.: Se anmærkninger til Bilagstabel 1.1. Subgruppevariablen er lig 1, hvis en eller flere af kriterie er opfyldt: 1) at barnets mor og far ikke var samboende ved barnets fødsel, 2) at mors højeste uddannelse ved barnets fødsel var grundskole, 3) at mor var ung (her defineret som 22 år eller derunder) ved barnets fødsel, og 4) at mor var på overførselsindkomst 1, 2 eller 3 år før barnets fødsel). Variablen er 0 ellers.

Bilagstabel 2.4 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. trivsel efter tilstedeværelsen af sårbarhedsfaktorer for fædre

	ASQ:SE 2	MABISC	PSS	Partner tilfredshed	SEAM behov	SEAM egne følelser	WHO-5	Depression
Januar	1.240 (1.264)	-0.911 (1.772)	0.482 (1.215)	-0.392 (1.241)	0.014 (0.054)	1.610 (1.214)	0.996 (1.246)	-0.015 (0.040)
Marts	0.684 (1.220)	-0.533 (1.790)	1.091 (1.235)	-1.182 (1.299)	0.028 (0.055)	-0.017 (1.227)	0.730 (1.244)	0.003 (0.040)
April	1.333 (1.262)	-1.376 (1.768)	0.863 (1.227)	-0.214 (1.274)	0.013 (0.055)	1.949 (1.218)	0.009 (1.255)	0.022 (0.040)
Maj	1.340 (1.240)	-1.102 (1.714)	1.276 (1.219)	-0.243 (1.247)	0.034 (0.055)	0.493 (1.212)	2.120* (1.215)	-0.049 (0.038)
N	11.555	5.819	11.555	11.125	11.555	11.555	11.555	11.555

Anm.: Se anmærkninger til Bilagstabel 1.1. Subgruppevariablen er lig 1, hvis en eller flere af kriterie er opfyldt: 1) at barnets mor og far ikke var samboende ved barnets fødsel, 2) at mors højeste uddannelse ved barnets fødsel var grundskole, 3) at mor var ung (her defineret som 22 år eller derunder) ved barnets fødsel, og 4) at mor var på overførselsindkomst 1, 2 eller 3 år før barnets fødsel). Variablen er 0 ellers.

Bilag 3 Differentierede effekter efter barnets alder

Bilagstabel 3.1 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. livet i hjemmet efter barnets alder for mødre

	Stimulerende aktiviteter	Skærmtid	Mobilforbrug	Hvor ofte alkohol	Over 5 genstande nær alkohol	Beskæftigelse	Socialt netværk
Januar	-0.762 (0.883)	2.009** (0.911)	0.685 (0.872)	0.047** (0.023)	0.023 (0.019)	0.057 (0.043)	-0.063 (0.042)
Marts	-0.586 (0.872)	-0.174 (0.877)	1.306 (0.867)	-0.019 (0.023)	0.032* (0.019)	0.026 (0.042)	-0.050 (0.041)
April	-1.416 (0.891)	0.449 (0.892)	0.733 (0.890)	-0.022 (0.024)	0.019 (0.018)	0.072* (0.043)	-0.095** (0.043)
Maj	1.686* (0.878)	1.499* (0.869)	1.311 (0.867)	0.015 (0.024)	0.016 (0.017)	0.112*** (0.042)	-0.054 (0.042)
N	20.789	20.789	20.789	20.789	20.789	20.789	20.789

Anm.: Se anmærkninger til Bilagstabel 1.1. Subgruppevariablen er lig 1, hvis barnet er 3 år, og 0, hvis barnet er 9 måneder.

Bilagstabel 3.2 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. trivsel efter barnets alder for mødre

	ASQ:SE 2	MABISC	PSS	Partner tilfredshed	SEAM behov	SEAM egne følelser	WHO-5	Depression
Januar	-0.616 (0.899)	-	-0.416 (0.883)	-0.567 (0.933)	-0.012 (0.038)	-0.353 (0.890)	-0.676 (0.901)	-0.021 (0.031)
Marts	1.121 (0.882)	-	-0.025 (0.880)	0.041 (0.924)	-0.072* (0.037)	-1.195 (0.875)	0.235 (0.883)	0.006 (0.031)
April	-1.823** (0.888)	-	-1.278 (0.897)	0.686 (0.947)	0.033 (0.039)	1.668* (0.876)	1.140 (0.901)	-0.033 (0.031)
Maj	-0.555 (0.891)	-	0.154 (0.875)	0.275 (0.935)	-0.033 (0.037)	-0.186 (0.856)	0.642 (0.880)	-0.029 (0.030)
N	20.789	-	20.789	20.789	18.571	20.789	20.789	20.789

Anm.: Se anmærkninger til Bilagstabel 1.1. Subgruppevariablen er lig 1, hvis barnet er 3 år, og 0, hvis barnet er 9 måneder.

Bilagstabel 3.3 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. livet i hjemmet efter barnets alder for fædre

	Stimulerende aktiviteter	Skærmtid	Mobilforbrug	Hvor ofte alkohol	Over 5 genstande når alkohol	Beskæftigelse	Socialt netværk
Januar	0.823 (1.144)	1.006 (1.177)	-1.147 (1.159)	0.038 (0.050)	-0.053 (0.035)	0.003 (0.045)	-0.128** (0.054)
Marts	-0.172 (1.192)	-0.051 (1.186)	-0.051 (1.191)	-0.060 (0.051)	0.033 (0.036)	0.009 (0.045)	-0.037 (0.055)
April	-0.019 (1.192)	-0.489 (1.189)	-0.793 (1.189)	-0.029 (0.051)	-0.061* (0.036)	0.037 (0.045)	-0.101* (0.055)
Maj	2.274* (1.195)	0.057 (1.144)	-1.604 (1.156)	-0.043 (0.051)	-0.042 (0.034)	-0.006 (0.045)	-0.045 (0.054)
N	11.555	11.555	11.555	11.555	11.555	11.555	11.555

Anm.: Se anmærkninger til Bilagstabel 1.1. Subgruppevariablen er lig 1, hvis barnet er 3 år, og 0, hvis barnet er 9 måneder.

Bilagstabel 3.4 Test for differentierede effekter på udfaldsmål vedr. trivsel efter barnets alder for fædre

	ASQ:SE 2	MABISC	PSS	Partner tilfredshed	SEAM behov	SEAM egne følelser	WHO-5	Depression
Januar	1.203 (1.181)	-	2.332** (1.163)	0.925 (1.170)	-0.082 (0.053)	-0.368 (1.151)	0.889 (1.180)	-0.064* (0.038)
Marts	0.424 (1.165)	-	2.398** (1.195)	1.632 (1.226)	-0.014 (0.054)	-0.585 (1.180)	0.586 (1.189)	-0.010 (0.038)
April	-1.079 (1.197)	-	3.215*** (1.189)	1.032 (1.207)	-0.031 (0.054)	0.971 (1.169)	0.873 (1.198)	-0.039 (0.039)
Maj	-1.625 (1.178)	-	1.454 (1.180)	-0.992 (1.177)	-0.007 (0.053)	0.992 (1.160)	1.790 (1.160)	-0.045 (0.037)
N	11.555	-	11.555	11.125	11.555	11.555	11.555	11.555

Anm.: Se anmærkninger til Bilagstabel 1.1. Subgruppevariablen er lig 1, hvis barnet er 3 år, og 0, hvis barnet er 9 måneder.

VIDEVELFÆRD

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD